

Jó Pajtás

2017. II. 9.

71. évf., 4. szám

Fotó: Ótos András

Meglepetés Bólint-napra

Tankönyv és/vagy internet – az újvidéki József Attila iskola nyolcadikosai vallanak tanulási szokásaikról

MAGUNK KÖZÖTT
Mindenki álmodik?

IRODALMI BARANGOLÁSOK
Magunkra ismerünk?

SZERBIA GYÖNGYSZEMEI
Festői természet és csodálatos hagyaték

Ára 50 dinár

Áprilisban próbateszt a nyolcadikosoknak

Április 7-én és 8-án tartják a kisértségi próbáját a nyolcadikos diákok számára, a záróvizsga pedig június 14-én, 15-én és 16-án lesz.

Első nap anyanyelvből, másnap matematikából lesz a felmérés, majd végül a kombinált teszt következik. Újdonság, hogy ebben az évben a rangsorolásnál a versenyeredményeket is figyelembe veszik. Az, hogy a versenyeredményeket hogyan pontozzák majd, a most elfogadás előtt álló szabályzatból derül majd ki.

Az anyanyelvi és a kombinált teszt kérdései között az idén az eddigieknél több nyitott kérdés lesz, azaz olyan, amelyhez be kell írni a válaszokat, és kevesebb olyan lesz, amelynél a helyes választ kell bekarikázni.

Vesna Nedeljkić, az oktatási minisztérium munkatársa a sajtónak elmondta, a nyitott feladatok több gondolkodást kívánnak, kevesebb esélyt adnak az egymástól való átirásra és arra, hogy a helyes választ véletlenül találják el a tanulók. Mint hangsúlyozta, szeretnék, ha a záróvizsga a valós tudás felmutatása lenne.

Az áprilisi próbateszt a júniusi záróvizsga szimulációja lesz, amikor a diákok megismerhetik, hogyan is zajlik majd élesben a vizsga, másfelől a vizsgázók meggyőződhetnek saját tudásukról, felkészültségükről.

A 2017/2018-as tanévtől egy újítást vezetnek be, azaz egy korábbi gyakorlatot hoznak vissza. Hatvan pont szerezhető a tanulmányi eredménnyel, és 40 pont a záróvizsgával az eddigi 70 és 30 helyett. Ez a sok kitűnő tanuló miatt fontos, hogy a záróvizsgán kapott pontok reális eredményt mutassanak, hiszen a kritériumok különböző iskolánként. Az idén júniusban még a 70:30 arány lesz érvényben. A tanulmányi eredményért tehát maximálisan 70 pontot lehet szerezni, ez pedig azoknak jár, akik minden tantárgyból kitűnő eredményt mutattak fel a 6-iktól a 8. osztályig.

Következő számunk február 23-án jelenik meg

Tekintettel az államiság ünnepére, amely munkaszüneti napnak számít, lapunk a jövő héten nem jelenik meg. Az ünnep ugyanis épp szerdára és csütörtökre esik, amikor a terjesztők az iskolákba juttatják újságunkat. Bízunk olvasóink megértésében.

Következő számunk február 23-án szimpla, szokásos terjedelemben jelenik meg (ára 50 dinár).

Ezt követően június 8-ig folyamatos lesz a megjelenésünk. Sem a húsvéti, sem pedig a május 1-jei ünnepnapok miatt nem kényszerülünk kihagyásra. Június 8-án várható a nyári szünetre szóló dupla szám megjelenése.

Tari István Farsang

Farsang van már,
farsang –
a trombita
harsan.

Üzent a kikelet:
űzzük el a telet!
Álarccal és láncsal,
zabolátlan táncsal.

Fülig szaladt
kedvvel

a maskarát
öltsd fel!

Álbajuszos lányok,
ártatlan bárányok,
riogatnak engem:
bizsereg a lelkem...

Farsang van már,
farsang! –
harsogja egy
fals hang.

A magyarkanizsai J. J. Zmaj iskola központi épületének folyosóját díszíti ez a sok álarc

Áprilisban Szólj, síp, szólj!

A Vajdasági Magyar Pedagógusok Egyesületének népzenei szakosztálya és az Újvidéki Rádió harminckettedik alkalommal hirdeti meg az általános iskolások népzenei vetélkedőjét. A jelentkezők különböző kategóriákban és korcsoportokban versenyezhetnek. Három-öt perces műsorral léphetnek föl, a csoportok létszáma nem haladhatja meg a tizenötöt. A táncmuzikánsok mintájára alakult együtteseknél az átlagéletkor számít.

A vetélkedőt április 8-án tartják az Újvidéki Rádióban.

Jelentkezési határidő: 2017. március 1.

A benevezéseket a következő e-mail címre küldhetik: szabogabriella848@gmail.com, vagy postai úton: Újvidéki Rádió, Ignjat Pavlas u. 3., 21 000 Novi Sad címre. A borítékra írják rá: Szólj, síp, szólj! A jelentkezési lapon kérjük feltüntetni a következőket: **név, lakcím, telefon, település irányítószámmal, iskola vagy művelődési egyesület neve, osztály, a felkészítő neve, az összeállítás címe, táji meghatározása és időtartama, énekes vagy hangszeres kategória, hangszer, csoportok esetén a tagok száma.**

Bővebb tájékoztatás a 064/81-95-216-os mobiltelefonon kapható, Szabó Gabriellánál.

Fotó: Dávid Csilla

Kultúránkat ünnepeltük Óbecsén (is)

Szó szerint zsúfolásig megtelt január 23-án az óbecsei Népkönyvtár díszterme. A magyar kultúra napját ünnepeltük. Bizonyára tudjátok, hisz nemrég volt ez a nap, amit azért jelöltek ki a magyar kultúra ünnepnapjává, mert Kölcsey Ferenc költő 1823. január 22-én fejezte be a Himnusz c. költeményét. 1989 óta ünneplik szerte a nagyvilágban, ahol csak élnek magyarok, a magyar kultúra napját.

Fenyvesi Zénó

Fenyvesi Szilvia könyvtáros köszöntötte a nagyszámú közönséget. A műsorban felléptek az óbecsei Petőfi Sándor Magyar Kultúrkör növendékei Cseszák Korcsik Anikó és Cseszák Balázs vezetésével. Tallós Boglárka, a Népkönyvtár megbízott igazgatónöje is köszöntötte az ünneplőket. Kodályt idézte, aki szerint a kultúrát megszerezni, színvonalon tartani nehéz, elveszteni viszont könnyű. A gazdag műsorban Bagi Natália elszavalta a Himnusz, majd hallhattuk Radnóti Miklós Tétova óda című versét, Kovács Zsalkina tolmácsolásában. Felléptek még a kultúrkör énekesei: Varnyú Viola és Varnyú Leona, a Csörögi együt-

A Csörögi együttes

tes: Gortva József, Károlyi Egon, Lukács Szabolcs, Fenyvesi Zénó, Lengyel László, Herbatényi Zalán, a néptáncosok: Károlyi Egon és Fenyvesi Zénó, a Tallós Hédi és

Herbatényi Zalán kettős, Tallós Kinga és Talpai Emese táncospár. Végezetül Jusztin László elszavalta Vörösmarty Mihály Szózatát.

Koncz Erzsébet

Varnyú Viola és Varnyú Leona

Tallós Kinga és Talpai Emese

Fekete normalitás

A Gion-pályázat első díjasa lett a legszebb vajdasági magyar ifjúsági könyv

A Vajdasági Magyar Művelődési Szövetség 2016. évi Vajdasági Szép Magyar Könyv pályázatán – melynek célja a legszebben gondozott magyar nyelvű vajdasági könyvek elismerése – a legszebb gyermek- és ifjúsági könyvnek járó díjat Fehér Miklós *Fekete normalitás* című regénye nyerte el. A könyv az újjvidéki Forum Könyvkiadó Intézet és a szenttamási Gion Nándor Emlékház közös kiadásában jelent meg. A VMMSZ pályázati kiírása szerint az értékelés legfontosabb szempontjai a tipográfia, a tördelés, a grafika és a könyvészeti összkép. A versenyre 20 kiadó nevezett be 46 kiadvánnyal.

Fehér Miklós kötete a Gion Nándor Ifjúsági Regénypályázat egyik nyertese volt:

– Az ifjúsági regénypályázatot 2015. február 1-jén jelentettük meg, s egy évet adtunk a szerzőknek, hogy megírják pályaműveiket. A regénypályázat díjkiosztását 2016. február 1-jén tartottuk, a novellapályázatunk augusztus végi díjkiosztó ünnepségén pedig át is adtuk a fiatal szerzőnek az első kötetét. Azóta a nagy olvasói érdeklődésnek köszönhetően megjelent a regény második kiadása is. A regény fedőlapja, illusztrációi és grafikai szerkesztése Kincses Endre fiatal zentai grafikus munkája, aki a Pécsi Tudományegyetem Művészeti Karán tanul

– ismertette velünk a történetet dr. Horváth Futó Hargita, a pályázat koordinátora és a kötet szerkesztője.

A díjat január 22-én adták át Zentán, a Magyar Kultúra Napja alkalmából szervezett központi vajdasági ünnepségen. A kötet íróját és vizuális anyagának tervezőjét, Fehér Miklóst és Kincses Endrét február végén vendégül látják Szenttamáson, a Gion Nándor Napok rendezvényen.

Részlet a műből:

„Képzeld el egy tízezeres épületet, amely lángokban áll, te pedig a legfelsőbb szinten szemléled a szörnyűségeket. Mindenki más meghalt körülötted, a tűz egyre közelít, teljesen egyedül érzed magad, pillanatokon belül te is a forróság martalékává válsz. Kinézel az ablakon, és ott is a feketeséget látod, de akkor eszedbe jut, ez talán egy könnyebb megoldás, nem lesz olyan fájdalmas, abban a pillanatban, ahogy földet érsz, megszűnsz.”

Tankönyv és/vagy internet

Hogyan tanulnak, igénybe veszik-e az internetet tanulás közben az általános iskolások?
– A választ az újvidéki József Attila iskola nyolcadikosával kerestük

Csak találgatni lehet, ki miből, hogyan tanul. Ki gondolná, hogy az informatika korában az általános iskolások továbbra is a füzetből szeretnek tanulni? Vajon így van-e, s ez azt jelenti-e, hogy a tanárok egész órán csak a táblára írnak? Egyesek szerint a tankönyvek túl sok információt tartalmaznak, mindet nem is lehet átvenni egy tanév alatt. Az internet megfelelő használatát pedig, úgy tűnik, tanítani kellene, hiszen a legtöbb kamasz szórakozásra használja a számítógépet, nem pedig ismereteinek elmélyítésére. Mit gondolnak minderről a tanárok? Kérdéseinkkel az újvidéki József Attila iskolába látogattunk el, s a nyolcadik osztályt és magyartanáruk véleményét hallgattuk meg.

Fodor Izabella: Könnyebben tanulok, ha a fontos adatokat kiírom egy A4-es papírra, hiszen addig, amíg írom, a lényegyet megjegyzem. A könyvet is elolvasom, hogy minél gazdagabb legyen a tudásom. Szerintem a könyvben minden megtalálható, de ami jobban érdekel, azt megkérdezem a tanáraimtól, vagy megnézem az interneten. Mivel zenélek, hegedülök, az internetet arra szoktam használni, hogy kottákat töltsék le és adatokat gyűjtsék. Facebookom is van, érdekes információkat találok rajta, és a kommunikáció szempontjából is hasznos.

Pece Rita: A tanárok minden fontos adatot felírnak a táblára, de mindig megemlítik azt is, hogy a leckét a könyvből is olvassuk el, a munkafüzetben pedig gyakoroljunk. Általában a füzetből szoktam tanulni, ha a tanárok valamit részletesebben kérnek, akkor azt a könyvből, például a fizikát. Amikor beszámolókat kell írni, mondjuk földrajzból, akkor főleg az internetet használom.

Erdős Lehel: A füzetből és a tankönyvből szoktam tanulni. Az órán leírunk minden fontos adatot a füzetbe. Az interneten csak kiegészítő információk után kutatok. Ha valamit hiányolok a tankönyvből, azt az interneten szoktam elolvasni, hogy jobban tájékozódjak a témáról. Az interneten még érdekfeszítő szövegeket szeretek olvasgatni. Érdekelnek a cserediákprogramok, azok után is szoktam kutatni. Közösségi oldalakat nem használok.

Erdős László: Amikor a füzetben nem találok meg a szükséges adatokat, akkor a könyvben keresem, ha ott sem találok, akkor megnézem az interneten. A füzetbe azt másoljuk, amit a tanárok felírnak a táblára, tehát a lényegyet. A tankönyvben a kiegészítő adatok vannak, de szerintem felesleges információkat is tartalmaz. Én azt szeretném, ha a tankönyvben csak a lényeg lenne, nem kell annyira részletezni a dolgokat. Az interneten azt szoktam megnézni, ami érdekel, mondjuk az időjárást

vagy a híreket. Közösségi oldalakat nem használok, csak a Skype-ot.

Erdős Levente: Valójában a füzetből és a jegyzeteimből tanulok a legtöbbet. A könyvet és az internetet csak kiegészítésként használom. Egyes könyvekből viszont hiányolom az adatokat. Nem szoktam játékokat játszani az interneten, a Facebook közösségi oldalt sem használom.

Ladišić Nóra: Én abból szeretek tanulni, amit az iskolában is használunk, tehát a füzetből és a könyvből. A tankönyvben megtalálom a szükséges adatok többségét, de vannak olyan tények amelyeket csak az interneten tudok megnézni. Amikor történelemből vagy földrajzból készülök, akkor a Wikipédiát böngézem. A tanuláson kívül is szoktam használni az internetet. Szeretek szép képeket nézegetni lovakról, valamint facebookozni és skype-olni szoktam.

Barcal Viktor: Füzetből tanulok a leginkább. Amikor nehezebb tantárgyról van szó, akkor abból szeretek jegyzetelni, mert nekem segít, ha leírom azt, amit tanulok. Ilyen esetben a jegyzeteimből gyakorolok. Amikor részletesebben kéri a tanár az anyagot, vagy nehéz ellenőrzőre készülök, akkor a tankönyvet használom. Szerintem a tankönyvek túl sok unalmas információt is tartalmaznak. Ha beszámolókat kell írni, ak-

kor a Wikipédiát hívom segítségül. Az internetet használom még a Facebook végett, valamint játszom is, de mértékkel. Hétköznapokon egy órát, víkendeken meg kettőt, hiszen jobban szeretem az időmet a természetben tölteni, szeretek kerékpározni.

Pusztai Laura: A füzetbe a lényegyet írjuk le, a könyvben pedig bővebben megvan a tananyag. Én mindkettőt egyformán használom. A könyvben megtalálom mindent, amit a füzetbe esetleg nem írtam le. Az internetet ritkán használom tanulás céljából, esetleg csak ha földrajzból kell beszámolókat írni, hiszen ott minden fontos információt megtalálom. Az internet közelebb áll hozzám más szempontból, például facebookozni szoktam.

Molnár Dávid: A füzetbe azt másolom, amit a tanár ír a táblára, azok leginkább a legfontosabb adatok. Én viszont a könyvből szoktam tanulni, hiszen ott megtalálom a kiegészítő adatokat is. Mindennap szoktam használni az internetet. Tanulás céljából ritkábban, inkább videókat nézegetek a YouTube-on. Az én vágyam is az, hogy egyszer legyen egy saját Youtube-csatornámm. A Facebookot nem szoktam használni, szerintem nincs értelme.

Fehér Ildikó
Fotó: Ótos András

Glavinic Vékás Éva magyartanárnő: A tankönyvek nagyon jók, főleg a magyar olvasókönyv. Plusz adatokat, érdekességeket, szép képeket, fontos információkat tartalmaz. A gyerekekkel leírjuk a füzetbe a lényegyet, addig is gyakorolják a helyesírást, de a tankönyvet is okvetlenül kézbe kell venni. Amit nem helyeslek, az a Wikipédia használata, hiszen ott téves adatok is szerepelhetnek. Az a gond, hogy a gyerekek nem jól kezelik az internetet, téves oldalakat böngésznek és elvesznek az információ-tengerben. Ezért fontos az, hogy a tanárok is felhívják figyelmüket az internet helyes használatára. Vannak olyan oldalak, amelyeket érdemes böngészni, mint például a Magyar helyesírás szabályainak legújabb kiadása. Az Országos Széchényi Könyvtár majdnem összes könyve megtalálható elektronikus formában, így az is mindenki számára könnyen elérhető.

Ha szeretsz és szeretnek, az már minden

A hogy közeleg a szerelmesek napja, mind többet gondolunk arra, vajon milyen lesz? Ki kap több levelet? A vallomásokról ne is beszéljünk. Mert nagyon jó alkalom, hogy elmondjátok a szimpátiá-toknak egy-egy tábla csoki, virág, esetleg egy szép szerelmes vers kíséretében, mit is éreztek iránta. Igaz, ott lehet a félelem is, mint ahogyan Rebeka, iskolájának egykori legjobb tanulója, ma már egyetemista írja versében. Olvassátok el a keretben!

Különböen valamikor nem e-maileket, hanem szép üdvözlőlapokat, virágot küldtek egymásnak a szerelmesek. Apropos, virág! Ezeknek az első virágoknak nagyon örülünk, hiszen mindenkinek elege van a télből, s a tulipán, a jácint, a piros rózsza pedig a várva várt tavaszt idézik. A sok-sok piros szívtől, amely a Valentin-nap jelképévé vált, jobb lesz a kedvünk.

Valahol olvastam: „Szeretni semmi. Ha szeretnek, az már valami. Ha szeretsz és szeretnek, az már minden”.

Igaz, lehet találni verseskötetekben, sőt az interneten is szép szerelmes verseket. A péterrévei Samu Mihály iskolában arról beszélgetünk, ki mit vár a szerelmesek napjától, mivel lepi meg szerelmét, szimpátiáját. Itt vannak Balassa Boglárka és Bálint Barbara magyartanárnők tanítványai: a nyolcadikos Seres Szandra, Zapletán Diana, Kalocsai Irisz, az ötödikes Varga Nikoletta, Kisúri Hermina és Fercsik Dávid.

A nagylányok nagyon várják ezt a napot. Bálba készülnek!

– Az óbecsai Petőfi Sándor Magyar Kultúrkörben már hagyományosan Valentin-napi bálát szerveznek – magyarázza Szandra. – Oda szeretnék elmenni a párommal. Eddig e jeles napon elmentünk egy cukrászdába, megleptük egymást valamilyen szép dologgal, virággal, de az idén megbeszéltük, nem vesszünk semmit, bálba megyünk!

Irisz szívesen gondol vissza az elmúlt időkre, amikor a fiúk megajándékozták a lányokat Valentin-napkor.

– Alsóban mindig kaptunk az osztály fiútól valamit. Emlékszem, harmadikosok voltunk, amikor szív alakú Milka csokival ajándékoztak meg. Azóta se kaptam ilyen szép, jelképes ajándékot. Én is tervezek a barátnőmkel Óbecsére a bálba menni, sajnos a szüleim nem engednek, mivel Óbecsén lesz. No, még nem biztos, hogy nem leszek ott...

Diana is bálba szeretne menni, és sokat vár ettől a naptól.

– A barátnőmkel megyünk a bálba, s titkon arra vágyom, hogy ott találjunk egymásra valakivel. Sokat várok ettől a Valentin-naptól...

Neki már az iskolai levelek nem érdekesek, Herminának annál inkább!

– Van egy szimpátiám – halljuk Herminától –, sajnos neki nem biztos, hogy tetszem. Azért írok neki egy levelet és nagy, szív alakú dobozba teszem. Nagyon örülnék, ha kapnék tőle levelet. Jó érzés lenne, ha attól kapnék levelet, aki tetszik nekem.

Nikoletta is örül a levélnek, s nem is tagadja, kíváncsi, ki fog neki írni az idén.

– Mindig is izgatottan vártam a nyolcadikosokat – meséli –, akik szétosztották a leveleket. Piros zacskóba tették, úgy hozták az osztályunkba.

– Remélem, aki eddig tetszett, meglep valamivel ezen a napon. Én is tervezek neki venni valamit.

Dávid is sokat vár ettől a naptól, hátha újra összejön a szimpátiájával.

– Nekem is volt szimpátiám, sajnos, egy hónapja már nincs. Kíváncsi vagyok, ír-e? Tavaly azt írtam egy lapra: Boldog Valentin-napot! Jól esne, ha írna nekem egy levelet. Azért én majd írok, és szeretném, ha újra a szimpátiám lenne.

Éppen ideje, hogy megírjad a szerelmednek a legszerelmesebb levelet, hogy még időben megérkezzen a szerelmesek napjára. Kézzel írd egy szép lapra, talán örökre megőrzi!

Koncz Erzsébet

Pataki Rebeka

Első szerelem

*Első szerelem,
mert van ilyen.*

*Az ember szíve megremeg,
még amikor kisgyerek.*

*Az első szerelem oly' csodás,
semmi gond, csak álmódás.
Ilyen érzés csak egyszer van,
a többi már nem olyan.*

*Mikor pillantást vet rád,
úgy érzed, az idő megáll.
Valentin-napkor küldesz neki levelet,
és félsz, hogy nem lesz felelet.*

*Első szerelem,
mert van ilyen.
A szívedben él,
és haláلودig elkísér.*

Ha „szíved csücske” a környezetvédelem

Tenni is kell a környezetünkért – ezt bizonyították a nagykikindai diákok, és nem csak ők

Egyre több tanulót motivál a Mindenütt körülvesz minket az energia elnevezésű projektum, hogy átgondolja, hogyan járulhat hozzá az energia hatékonyabb kihasználásához, a szennyezés csökkentéséhez és a természet káros hatásaitól való megóvásához. A tartományi kiírású pályázaton első díjat érdemelt ki többek között Gonclik Ákos, a csókai Vegyészeti-Élelmiszeripari Középiskola és Sattler Dórián, a nagykikindai Szent Száva Általános Iskola tanulója. A magyar ajkú tanulók közül harmadik díjat kapott Fodor Izabella, az újvidéki József Attila Általános Iskola nyolcadikos diákja.

Volas Cibula Eleonóra földrajz- és rajzszakos tanár, akinek „szíve csücske” a környezetvédelem, elmondta, a nagykikindai Szent Száva Általános Iskola tanulói már évek óta részt vesznek kisebb-nagyobb sikerrel az említett pályázaton. Szerinte a lényeg, hogy tömeges legyen a verseny, hogy az iskolában összefogjon több tanár azért, hogy minél több tanuló tudjon a környezetvédelmi és energiatakarékosági akcióról. Az idén Olaj Glória, Herceg Zita és Mihajlo Rac irodami, Takács Anabella rajzpályázaton nyert, a modellek kategóriájában pedig legjobb lett az a munka, amelyet Sattler Dórián írt, de valójában a Szent Száva is-

A nagykikindai diákok és tanárok közös műve a Savamobilnak elkeresztelt velemobil

nos a négy-, ötüléses autóban általában csak egy személy ül. A jármű – amely nekünk mintául szolgált –, hatezer-nyolcszáz euróba kerül Európában. A mi járművünk sokkal-sokkal olcsóbb, mert az ócskavastelepen vásároltuk az alkatrészeket, öreg bicikliket recikláltuk, valamint sperlemezt és colos deszkát használtunk. A jármű csukott változata a mi kivitelezésünkben legfel-

járt minden egyes kövecskét a több ezerből saját kezűleg beragasztózni, egyenként ráragasztani a maketre.

Mire elég három turbina?

A csókai Vegyészeti-Élelmiszeripari Középiskola két diákja, Serfőző Ákos a képzőművészeti munkák, Gonclik Ákos pedig a multimediális prezentációk csoportjában érdemelt ki az első díjat, mindkettőjük mentora Horváth Bábinszki Ildikó biológia-tanár volt.

Gonclik Ákos a prezentációjáról szólva elmondta, hogyan készült. Egy cikkből megtudta, hogy a japánok szeretnének egy olyan törésmentes turbinát létrehozni, amely használja a hurrikánok, cunamik energiáját.

– A japánok törésmentes fémszerkezetből terveznek megépíteni egy szélerőműhöz hasonló turbinát, amelyet a hurrikán megforgat elég nagy sebességgel. A számítások szerint egy ilyen turbina az ország 30 százalékát villamosenergiával tudja ellátni, tehát 3 turbina elég lenne az egész ország villamosenergia-ellátására – magyarázta Ákos, aki biológia-környezettan tanár szeretne lenni, hogy a környezetudatos életmódot átadja a következő generációnak.

Bozsoki Valéria
Fotó: Ótos András

Gonclik Ákos

kola egyetlen magyar osztálya, összesen hat diák – Sattler Dórián, Grébec Renáta, Király Petra, Süli Szibilla, Szabó Adrián és Gyuranik Izabella – valósított meg Silvana Reljin tanárnő műszaki oktatás óráin. Összefogásuk eredménye a velemobil, amelyet Savamobilnak neveztek el. Király Petra szerint ez a remek munka összehozta a csapatot. Jó volt látni, hogy együtt mire képesek. Szabó Adrián különösen a kerekek festését és a gumik cserélését élvezte.

Dórián elmagyarázta, milyen az általuk tervezett, elkészített jövő járműve.

A miénk olcsóbb

– Az autóra sok pénzt költünk hiába. Kiszámitottuk, hogy a velemobile takarékosabb jármű, mint az autó, amely a városban ugyanolyan sebességgel halad és ugyanolyan távolságot tesz meg.

– Az átlagsebesség a nagyvárosokban szinte ugyanannyi, mint ezen a biciklin – magyarázta Sattler Ernő fizikatanár. – A magyar szakirodalom szerint Budapesten, a városi közlekedésben 20 km az autók óránkénti átlagsebessége, és saj-

Fodor Izabella

jobb kétszáz euróba kerül. Népjárművé válhat, mert télen nem csúszik, beburkolt változatában az ember nem ázik. A mi járművünk egészséges. Van egy képünk, amelyre ráírtuk: az autó „pénzre” megy, és növeli a zsírréteget, a bicikli azonban zsírral megy, és spórolja a pénzt. Tehát egészséges és környezetkímélő. Összekötöttem két rendszert, két külön fölfüggesztést alkalmaztam. A prototípust elkészítettem otthon, hogy lássam, működik. Az iskola részére a diákok a csukott változatát barkácsolták össze.

Fodor Izabella, az újvidéki József Attila iskola nyolcadikos harmadik díjas lett vízimalom-makettért. A tervezés mellett nem volt könnyű a kivitelezés, ahogy elmondta, igen sok pepecseléssel

A környezetvédelmet szolgáló projektumot a tartományi szaktitkarságok hirdetik meg. Idén elégedettek voltak az uzdini, csókai, újvidéki, nagykikindai, futaki, kátyi, rumai, nagybecskereki, ópazovai, ürögi, cservenkai, újvidéki, suseki, belegiši, kúlai, szenthuberti (Banatsko Veliko Selo) és újvidéki diákokkal, akik modellekkel és makettekkel, képzőművészeti és irodalmi alkotásokkal, valamint multimediális prezentációkkal sikeresen pályáztak, mentoraik segítségével, a megújuló energiaforrások, észszerű energiafelhasználás, valamint az ökológia, hulladékkezelés és energia témájában.

Ez az én világom!

„Itt születtem én, ezen a tájon,
az alföldi szép nagy rónaságon,”
(Petőfi Sándor)

Mi, emberek ragaszkodunk a szülőföldünkhöz, hisz onnan erednek az első emlékeink. Természetesnek vesszük az ott uralkodó éghajlatot és növényzetet. Számunkra megszokott a síkság, az Alföld, nem lepődünk meg, ha a városból kiérve jó messzire el lehet látni.

Zentán születtem, abban a városban, amely a Tisza folyó jobb partján fekszik. Településünk Vajdaság északi részén helyezkedik el, jó minőségű termőföldekkel körülvéve. Számomra nagyon kedves a folyó, szeretek minden vízzel kapcsolatos sportot. Zenta elsősorban mezőgazdasági város, de az ipara is fejlett.

Lakossága több nemzetiségű, a teljes lakosság száma körülbelül 19 000 fő. Legnagyobb számban magyarok lakják a települést, de élnek itt szerbek, horvátok, montenegróiak, albánok és más nemzetiségűek is. Sajnos, az utóbbi években nagyon sokan elhagyták a várost, és külföldre költöztek a szebb és jobb jövő reményében.

Zenta történelme 1216-tól ismert, ekkor említik először a települést egy oklevélben. 2016-ban ünnepelte városunk fennállásának 800. évfordulóját. A legrégebbi iratokban Zenta Zyntharew néven szerepel. Itt mindig egy jelentős tiszai átkelő volt. Erre utal nevének egyik formájában a „rew” elnevezés is. Ez az átkelőhely nagyban kihatott a város fejlődésére. Zenta 1506-ban kapott szabad királyi város rangot II. Ulászló királytól. Ekkor nyerte el a címert is, amely a mai napig megmaradt. A címeren a hal és a búza található, amely a fejlett halászatra és mezőgazdaságra utal. Ma magyarul városunkat Zentának hívjuk, szerbül Senta a neve. Zenta történelmi város, legalább 800 év mozgalmas és tragikus múltja teszi történelmivé. 1526-ban a törökök elfoglalták és feldúlták a települést. A oszmán uralomnak a zentai csata vetett véget 1697-ben. Az eseményt a világtörténelemben is számon tartják, Savoyai Eugén francia származású herceg az osztrák hadsereg kötelékében döntő fontosságú vereséget mért a török seregre városunknál. Mi, zentaiak büszkéek vagyunk településünk gazdag történelmére és múltjára.

A város kinézetét a település mellett hömpölygő folyó határozza meg. Egyik legismertebb látványossága a Tisza-partra néző gesztenyesor, amely virágzáskor gyönyörű látványt nyújt. Kedvelt sétahely, bal partján a várossal szemben homokos, strandolásra alkalmas hely található. Erdős partszéle kirándulásokra és táborozásra alkalmas. A főtéren és a főtértől a Tiszaig vezető utcákban találhatók a város legjelentősebb intézményei: a szecessziós stílusú városháza és tűzoltóaktanya, a színház és a bíróság épülete, a gimnázium, a múzeum, a történelmi levéltár, a Royal-szálloda. A város nevezetessége még a Zentai csata Emlékkilátó, amely a városháza tornyában található. A csatával kapcsolatos makettel, festményekkel, képekkel, falra festett térképekkel ismerkedhetünk itt meg. Én már többször jártam a kilátóban. Szerintem a város panorámája este a legszebb a városháza teraszáról. A központban van a piac és a legfontosabb üzletek. Távolodva már csak lakóházakat találunk, a város szélén pedig ipari zónákat.

Ahogy belenőttünk az itteni tájba, úgy illeszkedtünk bele a minket körülvevő társadalomba. Sok nemzetiségű közösségben élünk. Az egyes népcsoportok kultúrája hatással van a többiek kultúrájára. Sokszor hallhatunk az utcán a miénktől eltérő beszédet. Az iskolában, ahova járok, több nyelven folyik az oktatás. Mindennap találkozunk más nyelvet beszélő gyerekekkel. Gyakran töltjük együtt a szabadidőnket, együtt sportolunk vagy közösen lépünk fel valamilyen rendezvényen. Legkönnyebben játék közben tanulhatunk egymás kultúrájáról.

Jó és érdekes más emberek kultúráját megismerni, legyen szó vallásról vagy ünnepekről. Sok szót és kifejezést sajátíthatunk el egymás nyelvéből. Sokáig nem tudtam, hogy Magyarországon miért nem értenek egyes szavakat, amelyeket mi naponta használunk. Később megtanultam, hogy ezek a Vajdaságban elterjedt, a szerb nyelvből átvett kifejezések, amelyek számunkra természetesnek tűnnek. A különbségek az étkezési szokások terén is jelen vannak. A velünk együtt élő más nemzetiségű emberek szívesen fogyasztanak paprikáskrumplit, halászlévet, pörköltet vagy gulyáslevest. Mi is épp annyira szeretjük a csevapot, a plyeszkavicát, a gyuvecst, a töltött sült paprikát.

Addig jó, míg tisztelni tudjuk egymást és egy asztalnál tudunk ülni. Sajnos, az ilyen közösségek számos veszélyt is rejtegetnek. Van, amikor a megbecsülési helyére a gyűlölet kerül. A különbségek, amelyek addig pozitívak voltak, minden rossz okozójává válnak. A környezetünkben még frissek az

emlékei az ilyen tömeges gyűlöletnek. Fontos, hogy a sokszínűsége értékként tekintünk, és ne olyan valamire, ami elválaszthat bennünket. Városunkban született az egyik legnagyobb szerb irodalmár, a szerb himnusz szerzője, Jovan Đorđević. Ugyanúgy városunk szülötte még Thurzó Lajos délvidéki költő és számos híres ember. A kiemelkedő személyek emléke előtt szobrok állításával tisztelgünk, és igyekszünk a más nemzetiségűek kultúráját és hagyományát is megbecsülni.

Hasonlóan van ez a híddal is, ami összeköti a két folyópartot. A folyó két partján élő emberek ősidők óta törekszenek arra, hogy kapcsolatba lépjenek egymással. Elejében tutajokat, csónakokat építettek, és így keltek át a folyón. Később már hidakat is tudtak tervezni és alkotni, így a közlekedés, a kapcsolattartás is könnyebb lett. Zentán az első híd 1873-ban épült, a mai vashidat pedig az 1960-as évek elején adták át.

Ahogy a folyópartokat összeköti a hídak, úgy kötik össze a különböző nemzetiségű embereket a nyelvek. Az emberek a nyelvek segítségével tudnak kapcsolatot teremteni egymással, így tudnak új információkhoz jutni. Régebben az idegen nyelvek tanulása, tudása sokkal természetesebb volt, mint ma. Az emberek idegen városokba, országokba mentek mesterséget tanulni. Mikor visszatértek, a szakmai tudás mellett nyelvtudással is gyarapodtak, megismerték egy idegen hely szokásait. Ezzel gazdagabbak lettek. Teljesen jogosan mondják, hogy minden új nyelv elsajátítása egy új ablakot nyit meg a világra.

A szüleimtől és nagyszüleimtől tudom, hogy a közelmúlt sajnálatos eseményei ezeket az értékeket rongálták meg. Az emberek eltávolodtak egymástól. Furcsa tapasztalni, hogy a fiatalok szívesebben tanulnak világnyelveket, miközben nem akarják elsajátítani szomszédaik anyanyelvét. Sajnos ez a felfogás az előbb említett hidakat rombolja le, és újra kell őket építeni.

Hatalmas érték minden város kulturális és nyelvi sokszínűsége, igyekeznünk kell ezt minél hosszabb ideig megőrizni. Szeretem a szülővárosom, és ha egyszer elkerülnék innen, nagyon hiányozna minden szeglete. Hiszen: „Az ember a szíve mélyén örökké oda való, ahol született.” (Tamási Áron)

Horváth Ervin, 7. osztály, Stevan Sremac iskola, Emlékkiskola Kihe-lyezett Tagozat, Zenta, a Palóc Társaság pályázatára készült dolgozat

Kedvenc madaram

Az én kedvenc madaram a barkós cinege, latin nevén Panurus biarmicus.

Aránysárga az egész testük, kivéve a szárnyukat és a farkukat. A szárnyuk fekete, fehér és barna, vagyis tarka. A farkuk pedig barna és fehér, kb. 7-9 cm lehet a hossza. Testhossza 10-14,5 cm. A barkós cinege onnan kapta a nevét, hogy van a barkója, ami fekete. Az öreg példányoknál a hímnek kék a feje és fekete barkója van, viszont a tojóknak világos barna a feje, és nincs barkója. A fiatal madarakat a hátukon lévő fekete csíkról lehet felismerni. A fiatal hímnek sárga a csőre, a tojóknak pedig fekete. Nadasban élnek, csoportosan ugrálnak nádról-nádra. Nyáron rovarokat fogyasztanak, télen pedig különféle magvakat. A táborba K-gyűrűt szoktunk rakni, lemérjük a szárnyát, a farktollát, a zsrját, az izmát, a 3. evezőt. Megállapítjuk, hogy tojó vagy hím, meghatározzuk a korát is, pl.: 1Y fiatal, 1+ öreg, F fejlődésben van.

Ez az egyik kedvenc madaram a több százból. Ha nagy leszek, igazi nagy madarász akarok lenni.

Ali Hermina, 7. osztály, Október 18. iskola, Zentagunaras

Téli örömeik. Huzsvár Dávid, 4. osztály, Október 10 iskola, Szabadka

Szülinapom

Egész évben ezt a napot vártam, végre el is érkezett, ugyanis október 2-án van a szülinapom. Már reggel izgatottan ébredtem és nagyon boldog voltam, mert az idén a tekepályát választottuk a buli helyszínül.

A délelőttöm a készülődéssel telt el, ugyanis szerettem volna ma a legszébb lenni, és úgy is érezni magamat. Amikor nagy nehezen elkészültem, elindultunk az adott helyre. A vendégek három órára voltak hivatalosak. Lassan gyülekeztek is. A meghívottak közül mindenki eljött, ami nekem nagyon jól esett. A bulit társasjátékkal indítottuk, majd fogócskával és ügyességi játékokkal folytattuk. Mindenki mutatott egy gyakorlatot, amiben a legjobb, és a többieknek ezt kellett utánozniuk. Nagyon sokat nevtünk, mert kisebb-nagyobb sikerrel mindenki igyekezett a legjobban teljesíteni. Közben anyukám hozta nekünk a pizzaszleteket, mert már megéheztünk.

Ezután a tortám következett, ami a társaságnak nagyon ízlett, ennek igazán örültem. Tombolával is készültem a barátaimnak. Szerettem volna kedveskedni nekik, ezért apró ajándékokat csomagoltam a részükre. A végére az ajándékbontás maradt, amit közösen bonyolítottunk le. Nagyon boldog voltam, hogy ilyen sok szép ajándékot kaptam tőlük. Gyorsan elröpült az idő, az ünnepélynek lassan vége lett.

Mindenkitől egyenként elbúcsúztam és megköszöntem, hogy ilyen szépé tették nekem ezt a napot!

Bugarski Emina, 4. osztály, Petőfi Sándor iskola, Óbecse

Meggyőzlek!

*Látom, a fejedben van egy-két gondolat,
hogy hová rejsd egymilliónyi gondodat.*

*Egy sem jó! Itt a válasz!
Az őszi szellő virágossá teszi mindkét orcádat.*

*Meggyőztelek, elég volt már?
Ó nem, a szám még mindig jár.*

*Nehéz lesz ez, már most látom,
tele lesz szóval a kabátom.*

*Hosszú pulcsi, meleg sapka?
Dobd be mind a gardróbbá!*

*Menő mici, béna sapka!
Ne legyél már mafla.*

*Meggyőztelek én, már látom.
Tele van szóval a kabátom.*

**Hatala Dániel 5. osztály,
Hunyadi János iskola, Csantavér**

Tyúkólban. Teodora Bešlić, EmArt Műhely, Szabadka

Kedves Pajtások!

Mai oldalainkat igencsak meghatározza Ervin elgondolkodtató munkája. Pályázatra készült, ezért nem meglepő, hogy ennyire alapos, és nem csak terjedelmében, hanem tartalmában is. Lehet, ő maga is meglepődött azon, hogy mire képes, hiszen az „egyszerű” házi feladatok, dolgozatok esetében senki sem várja el, hogy ilyen mértékben elmélyedjünk az adott témában. Ez a pályázat pedig felszínre hozta a benne rejlő képességeket, és ezen az sem változtat, hogy esetleg tanári, szülői irányítás is benne van a dolgozatban.

Megosztva veletek Ervin munkáját, arra bátorítalak benneteket, hogy próbálkozzatok meg ti is az esszéírással, jelentkezzetek bátran a pályázatokra, és meggyőződhetek, mire vagytok képesek!

Nagy Magdolna

Egér

Egy kis barna egér vagyok, és az a legnagyobb előnyöm, hogy kicsi vagyok, így bárhova beférek. Leggyakrabban házakban vagy istállóban bujkálok, mivel rengeteg veszély leselkedik rám az ember és a macskája képében.

Gyakran váltogatom az otthonomat, így kerültem egy nagy, kétemeletes házba, ahol úgy tűnt, mindenem megvolt, amire szükségem volt. Volt egy kis éléskamra, ahonnan feltűnés nélkül tudtam lopkodni az élelmet, és egy padlás, ami csak az enyém volt, mivel nem járt oda senki. A falakon lévő kis lyukakon át meg tudtam figyelni az embereket. A ház lakói nem voltak túl érdekesek, csak jöttek-mentek, és folyton valami zajt csaptak a különböző színű és nagyságú dobozaikkal. Amire viszont felfigyeltem, az a nappaliban lévő szekrényen egy doboz volt, aminek be lehetett látni a belsejébe. Később kiderült, hogy akváriumnak hívják és egy hörsöggöt tartottak benne. Eleinte irigyeltem a helyzetét, mivel egész nap csak lustálkodhatott és még enni is adtak neki, de aztán arra gondoltam, hogy én biztos nem bírnám ki egy olyan szűk helyen.

Sokáig éltem itt, ám végül egyszer meglátták, ahogy a kamrában matatok. Ezután nem volt maradásom, mert mindenhova csapdákat raktak le, a lyukakat pedig betömökdétek.

Ilyen az én életem, veszélyekkel teli, de biztosan nem cserélnék egy elkényeztetett hörsöggel, akivel nem történik semmi érdekes. Várom az új kalandokat, de azért remélem, hogy egyszer megtalálom a végleges otthonomat.

Nagy Ákos, 8. osztály, Kókai Imre iskola, Temerin

Hiányoztál

Ma péntek van, és ez azt jelenti számomra, hogy hetedik óra után elkezdődik a hétvége.

Nagyon szeretem a hétvégéket. Sokáig fennmaradok, és a fél napot átalaszom. Ebben semmi logika nincs, mert ha korán lefeküdnék és korán kelnék, akkor is ugyanannyit aludnék, mint amúgy.

Ezen a napokon van időm mindenre. Nem mintha hétköznap nem lenne, de ilyenkor sokkal több van. Tudok játszani, aludni, enni, és egy kis házira is szokott jutni idő.

Hétvégén még az ebéd is jobb. Tudni kell rólam, hogy ha lehetne, a hét minden napján húst ennék hússal. Ilyenkor mindig az van ebédre, amit szeretek. Az asztalnál ezek a beszélgetések szoktak elhangzani:

– Mi legyen holnap a kaja? – kérdezi anyu.

– Valami finom – mondom én.

– Valami hús – mondja apu.

– Rendben. Finom is lesz, hús is lesz – mondja erre a szakácsnő.

Ebből biztosan kiderül, hogy senki nem vegetáriánus a családban.

Ebben az időszakban szoktunk utazni is. Általában Szegedre, és ha oda megyünk, akkor be szoktunk nézni a könyvesboltba is. Amikor nem Szegedre megyünk, akkor Becsére. Nagyon ritkán, de elnézünk a Fantastba, de nem a vár miatt. Azt elég volt egyszer is látni. Némelyik zárva van, mert versenylovakat helyeztek el benne, de a nyugodtabb istállója nyitva szokott lenni, és lehet őket simogatni.

Amikor hétfő reggel felkelek, arra gondolok, hogy máris hiányzol, de amikor pénteken felébredek, az a gondolatom támad, hogy hiányoztál, mert tudom, hogy nemsokára újra itt vagy, és színeket hozol a szürke hetembe.

Simon Dóra, 7. osztály, Cseh Károly iskola, Ada

CSILLAGÁSZAT

Töretlenül folytatja útját a Hold felé a Puli Space

Annak ellenére, hogy már nem vesz részt a világ egyik legjelentősebb technológiai versenyében, a 30 millió dollár összdíjazású Google Lunar Xprize fődíjáért vívott harcban, a Puli Space nevű magyar űrprojektum töretlenül folytatja útját a Hold felé: a jelenlegi állás szerint a Puli 2019-ben indul útnak az Astrobotic nevű amerikai vállalat Peregrine leszállóegységén.

Tavaly szeptemberben jelentették be, hogy a Puli az Astrobotic elnevezésű amerikai

vállalat leszállóegységén foglalt helyet a holdutazásához. A csapat büszke az elért eredményeire és a díjra, és továbbra is minden erejével folytatja országjárását és tudományos-ismeretterjesztő tevékenységét. Két év múlva a Holdon az érkezési helyétől 500 métert tehet meg, és nagyfelbontású videót kell visszaküldenie a Földre.

Az érdeklődők Debrecenben, a Science No Fiction Tudományfesztiválon találkozhattak vele február 4-én és 5-én.

Tudod-e?

Mi a Tejút?

Csillagok milliárdjaiból áll, amelyek ott ragyognak az éjszakai égbolton, szabad szemmel mégis csupán töredékét láthatod a Tejútrendszer csillagcsoportosuláshoz tartozó égitesteknek. A Tejút a mi csillagvárosunk: ebben a galaxisban élünk.

Hány csillag van a Tejútrendszerben?

Korong alakú galaxisunk körülhatárolt övezetében több mint 100 milliárd csillag ragyog. Ebből a legtisztább időben is mintegy 2500 csillagot figyelhetünk meg egyszerre.

Miből vannak a csillagok?

A csillagok napok, nem pedig bolygók, így aligha vetheted meg szilárd talajukon a lábad!

Anyagukat roppant forró gázok alkotják: zömében hidrogénből és héliumból tevődik össze.

Miért hunyorognak a csillagok?

A csillagok pislákoló fénye csak látszólagos jelenség, csupán a földről nézve érzékelhető. A csillagok odakint a világűrben egyenletesen ragyognak: hunyorgó fényük a bolygónk légkörében lejátszódó jelenségeknek, a hideg és meleg levegő keveredésének, a magasban dúló szeleknek, a fénytörésnek, a légköri szennyeződéseknek a következménye.

Csillag alakúak-e a csillagok?

Nem. A csillagok olyan kerek, tüzes gázgömbök, akár egy labda.

MOBIL

Mosható mobilkészülék

Köztudott, hogy a mobiltelefon az egyik legmocskosabb használati tárgyunk, hiszen folyamatosan ezt taperoljuk, és a réseiben megtapadó zsíros szmótyiban vibrál az élet. Persze csak mikroszkopikus méretekben.

A Kyocera cég idén januárban már a második mosható mobilját mutatta be, amit rafore néven kell keresni a tokiói gsm-kuckókban. Ez nemcsak a vizet bírja, mint a többi vízálló mobil, hanem az alapos suvickolást is, szappant vagy tusfürdőt.

A mobil specifikációja nem kirívó: Android 7.0 Nougat, 5 colos kijelző, 2 GB RAM, 3000 mAh-s akksi van benne. Japánban már kapható, ott már „habzik” a mobil.

Felcsavarható és összehajtható

Több évig tartó kísérletezés után idén végre készen áll a Samsung arra, hogy piacra dobjon egy felcsavarható vagy összehajtható mobilt. A South Korea Herald szerint 2017 harmadik negyedévében jelenik meg a scifibe illő eszköz.

Azt még nem tudni, hogy miként lehet majd hajlítani a kijelzőt. Mi a felcsavarásra szavazunk, mert az talán kevésbé viseli meg az anyagot, mint a Westworld sorozatban is látható hajtogatási mód, amikor mindig egyazon él mentén hajlik ki- és be a kijelző két oldalsó szárnya.

Annyi hasonlóság mégis van a népszerű sorozatban látható mobillal, hogy a Samsung Project Valley kódnévű mobilja is normál telefonméretűről nő 7 colosra, vagyis kihajtogatás után akkora lesz, mint egy kisebb tablet. A koreai lap szerint a Samsung eleinte azt tervezte, hogy már magát a mobilt is úgy kell majd szét-hajtogatni, de állítólag ez az ötlet nem igazán tetszett a fogyasztóknak.

Ez a fajta újítás nem lenne szokatlan a Samsungtól, hiszen egyszer már lenyűgözték a világot a Galaxy S-sorozat hajlított kijelzőjű Edge mobiljaikkal, amelyek ma már elég kiforrottan működnek. Persze a hajlított széleket most is inkább csak szépnek mondanánk, mintsem hasznosnak. (index.hu)

A hideg idő próbára teszi a madarakat

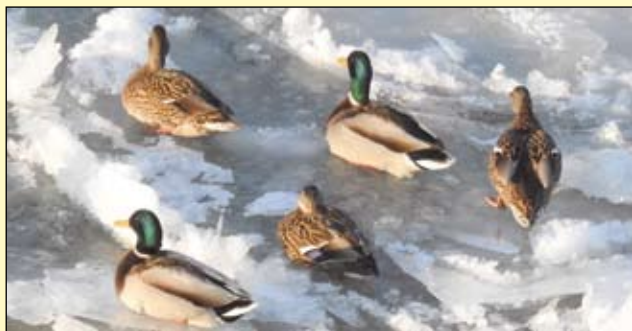
A tartósan hideg időjárás próbára teszi a Kárpát-medencében telelő madarakat. Szinte minden állóvíz és csatorna befagyott, és ez helyváltoztatásra kényszeríti a vízmadarakat.

A Dunán zajlik a jég, nem fagy be, így ide gyülekeznek a madarak és a jégtáblák között próbálják átvészelni a zord időt.

Többször láttak például jegesrécét, örvös bukót, hegyi récét és füstös récét. A récék mellett nagy számban pihennek és éjszakáznak a folyókon ludak is, amelyek között előfordult a világviszonylatban veszélyeztetett

kis lilik, a vörösnyakú lúd és a szintén ritka apácalúd is. A madarak feltehetően mindaddig ezen a vidéken maradnak, amíg nem áll be változás az időjárásában.

Legutóbb 2012 februárjában regisztráltak jégzajlást a Dunán, ahol hatalmas réce- és vadlúdcsapatok gyűlnek össze egy-egy be nem fagyott öbölben, vagy éppen pihennek egy úszó jégtáblán. A nagy vízmadár-csapatokra rájárnak a velük táplálkozó sasok – elsősorban a rétisas –, és szedik a vámot.

Tőkés réce

Kontyos réce

KÖRNYEZETVÉDELEM

Újabb veszély fenyegeti a jegesmedvéket

Nem csupán a klímaváltozással kell megküzdeniük a jegesmedvéknek, az északi sarkvidék ragadozóinak életét erősen mérgező anyagok is veszélyeztetik. Negyven év kutatási eredményeit gyűjtötték össze. Azt vizsgálták, milyen mértékben veszélyeztetik ezek a mérgező anyagok a jegesmedvéket, a fókákat és a jeges tőkehalakat.

A POP-anyagok, az emberi tevékenység által létrehozott, erősen mérgező szerves vegyületek mindenütt jelen vannak a környezetben, hosszú ideig megmaradnak, a táplálékláncon át (a planktonoktól a halakon át eljutnak a fókákig vagy a jegesmedvékig) a zsírszövetben elraktározódnak, kiválasztódnak a tejjel és károsan hatnak az utódokra. Ezeket a vegyületeket az iparban és a mezőgazdaságban is használják. Az 1970-es években például széles körben betiltották a rákot okozó és a hormonokat károsító poliklorinált bifenilt (PCB) tartalmazó ipari vegyi anyagokat, az északi sarkvidéki állatokban azonban egészen az 1990-es évekig magas maradt a koncentrációja. Nyomokban ma is kimutatható. A jeges medvék populációja e veszélyes anyagok nélkül is jelentősen csökken. A jelenlegi mintegy 26 ezer egyed szám az évszázad közepére a becslések szerint kétharmadára csökkenhet. A legnagyobb fenyegetést a tengeri jég gyors eltűnése jelenti, a jegesmedvék ugyanis a jégtáblák segítségével vadásznak a fókákra, úszva nem lennének sikeresek. A kutatók szerint a globális felmelegedés, amely az Északi-sarkvidék hőmérsékletét az átlagnál kétszer gyorsabban emelte, teljesen jégmentes nyarakat is okozhat az Északi-Jeges-tengerben néhány évtizeden belül. (MTI)

A legforróbb év volt a tavalyi

A z eredmény hivatalos: 2016 volt az eddig mért legmelegebb év a Földön. Az Amerikai Óceán- és Légkörkutató Hivatal (NOAA), az amerikai űrkutatási hivatal (NASA), és a brit meteorológiai hivatal adatai szerint az időjárási feljegyzések 1880-as kezdete óta a tavalyi év volt a legforróbb.

A Föld középhőmérsékletének változása az éghajlatváltozás egyik jól követhető jele. A Föld felszínének átlaghőmérséklete elsősorban az üvegházhatású gázok miatt emelkedik. 2014, majd 2015 után most 2016 volt az eddigi legmelegebb év 1880 óta. Ráadásul 2016 februárjának átlaghőmérséklete 1,5°C-al volt magasabb, mint a hasonló időszakban mért átlaghőmérséklet az ipari forradalom kezdetén.

2016 több tekintetben is rekordernek számít

- Az eddig tíz legmelegebb év közül kilencet 2000 óta mértünk!
- A szén-dioxid koncentráció mértéke tavaly volt a legnagyobb az elmúlt 650 ezer évben!
- Az Északi-sark jege rendkívüli ütemben, évtizedenként kb. 13,3%-kal zsugorodik.
- A világóceán átlagos szintje 178 mm-rel emelkedett az elmúlt 100 évben!
- Mindezek mellett 2016 azért is fontos, mert tavaly mértek először tartósan 400 ppm fölötti szén-dioxid koncentrációt. Utoljára akkor volt ilyen magas szén-dioxid koncentráció, amikor még nem élt ember a Földön!

Kutya–macska barátság

Egyszer elhatározták a kutyák, hogy lakomát csapnak. Olyan lakomát, hogy annak se túl, se innen nem akad majd párja.

Mindjárt neki is láttak a készülődésnek.

Hozták a temérdek sok csontot, ínycsiklandó porcot, alszegről-folszegről, ki olyat, ki olyat, de mindegyik a legeslegfinomabbat.

Az egyik hozott sonkabokát, a másik püspökfalatot, a harmadik libacombot, a negyedik kunkorodó malacfarkot.

No, amikor minden megvolt, Bodri kutya kapta magát, kerített egy hatalmas kondért, tüzet gyújtott alá – és elkezdte főzni, főzni, főzni...

De nemcsak a csontokat ám!

Hanem mit gondoltok, mit még?

Megsúgom: galuskát!

Azt bizony, szép sárga, cuppogós galuskát, amelyet még a király sem eszik, csak ha nagyon megehezik.

És főzte, főzte, míg a nyála ki nem csordult.

Akkor odahívta Sajó kutyát, hogy mondaná meg: jó-e, ízlik-e, nem vall-e szégyent a főztjivel?

Sajó kutya nem kérette magát. Ha kóstolni kell, hát ő kóstol. Ebbe-abba belenyalni nagyon szeretett.

De most ő is fancsali képet vágott: se íze, se bűze nem volt a galuskának. Ha nem átalotta volna, talán még ki is köpi.

De azért mégiscsak lenyelte, aztán megkérdezte:

– Hallod-e, mit tettél te ebbe, amitől ilyen rossz lett?

– Én semmit... – szölt Bodri, s lógatta füleit farkát.

Sajó nyomban nagyot vakkantott.

– Semmit?! Hát akkor mi a szöszből legyen jó? Tejföl kell a galuskára, az hiányzik ebből!

És rögtön keresni kezdték a tejfölt.

De sehoh se volt. Pedig ahányan összefutottak – a Kormos, a Hangos, a Borzos, a Pici, a Cidri, a Fidri –, azok mind a tejfölt keresték.

És egyik se találta. Ami nem is csoda, hiszen egy csöpp se volt a háznál.

Akkor kisütötték, hogy ha nincsen otthon, hozni kell a boltból.

Igen ám, de ki menjen a boltba?

A Bodri nem, mert ő volt a szakács, ő kavgargatta a kondért. A többi meg azért nem, mert akkor ki szagolgatta volna, ami a kondérban bugyogott?

Így aztán egyik se mozdult – hanem Miókát, a macskát küldték el tejföler. S az ment is izibe, ahogy bírt, úgy futott, hóna alatt vitte a köcsögöt.

A boltos becsülettel kimérte a tejfölt, Mióka meg szépen elindult haza. De egyszer csak megállt.

„Megpihenek kicsit – gondolta az még nem árthat meg a tejfölnek.”

És leült egy fa alá. De ott se ült soká. Éhes is volt, macska is volt – hát belenyalt a köcsögbe. Nem nagyon, csak éppen hogy.

„Úgyse tudják meg a kutyák!” – így biztatta magát.

S ment tovább.

De a legközelebbi fánál megint csak megállt.

„Ha még egy pindurkát ennék belőle, ugyan ki venné észre?”

És újra nyalintott egyet... aztán megint s megint... és ez így ment hazáig: ahány fa volt az út mentén, mindegyik alá letelepedett, mindenütt nyalakodott egy jót. Végül már alig egy kortyocská maradt a köcsögben.

Akkor így okoskodott:

„Aj, hisz ez már olyan kevés, hazavinni kár, kiönteni kár... inkább ezt is megeszem!”

És megette.

A sok éhes kutya pedig már messziről kiáltozott feléje:

– Mióka! Mióka! Hozd a tejfölt, kész a galuska!

De bizony Mióka csak az üres köcsögöt vitte... Mikor odaért a kutyákhoz, kérdik ám tőle mindjárt:

– No, Mióka, hol a tejföl?

Ő meg csak hümmögött:

– Én igazán hoztam volna, de egy csöpp se volt a boltban...

És lopva megnyalintotta a bajuszát. De bárcsak ne tette volna – ez lett a veszte! Sajó kutya rögtön észrevette, hogy tejföls a bajusz – s el is rikkantotta magát:

– Mióka! Hazudsz! Te etted meg a tejfölünket!

Azzal nekimentek a macskának – aztán adj neki! Csihi-puhi, volt ott nemulass! A Kormos, a Hangos, a Borzos, a Pici, a Cidri, a Fidri – mind a füllentő Miókát dögönyözték...

Míg egyszer csak Mióka fel nem szaladt a fára!

Oda pedig nem tudtak utána menni. Hívták – nem jött. Fenyegették – akkor se jött. Sehogy se kíváncozott le a fáról. A kutyák meg morogtak, ugattak – de hát mit tehettek? Nagy dühösen bementek a házba, és tejföl nélkül ették meg a galuskát...

Azóta nem nézhet a kutya a macskára.

Magyar népmese,

Mészöly Miklós feldolgozása

Míg korábban, akár csak pár évvel ezelőtt is csak suttogva beszéltek a tizenévesek egymás között rákról, iskolai erőszakról, elhanyagolásról, alkoholizmusról vagy éppen a gyerekrablásról, mostanra a kiadók – nemzetközi és magyar szinten is – egyre több olyan könyvet jelentetnek meg, amelyek tabudöntőgetők, és amiknek segítségével a kamaszok beszélgethetnek, magukra ismerhetnek, segítséget kaphatnak az önkeresésükben, az őket körülvevő világ megértésében. A divany.hu honlap ajánlásával ezúttal négy kötetre hívjuk fel a figyelmeteket.

Szárnyak és titkok

Az első **David Almond**: Skellig – Szárnyak és titkok című könyve, mely megjelenését követően Nagy-Britanniában elnyerte az év legjobb gyerekgregényének járó Whitbread-díjat.

„Michael szüleivel és súlyosan beteg kishúgával egy kertvárosi házba költözik. A ház kertjében egy roskadozó garázs áll, amely bármely pillanatban összedőlhet. A fiú itt talál rá egy különös, de teljesen legyengült lényre, akinek a hátán – mint később kiderül – szárnyak vannak, s aki a segítségére szorul. Minával, a szomszéd kislánnyal együtt elhatározzák, hogy meggyógyítják Skelliget, ezt a varázslatos idegent – és a gyerekek élete örökre megváltozik.”

Ha a világ falu lenne

A második könyv **David James Smith**: Ha a világ egy falu lenne – Számok, tények, az életünk. Ez egy képeskönyv gyermekeknek rólunk, emberekről. Megkísérel válaszolni a következő kérdésekre:

- Kik vagyunk mi?
- Hol élünk?
- Mit eszünk?
- Milyen nyelveket beszélünk?
- Milyen vallásokat gyakorlunk?

Ma már több mint 7 milliárd ember él a Földön; ez akkora szám, hogy felfogni se lehet. De mi van akkor, ha az egész világot úgy képzeljük el, mintha az egy falu lenne, amelyben csupán száz ember él? Ez a száz ember pont annyira sokszínű, mint az a 7 milliárd, amelyik jelenleg a Földön él.

Magunkra ismerünk?

- A 100 emberből:
- 21 kínaiul beszél,
  - 10 kevesebb, mint napi 200 dinárt keres,
  - 14 nem tud írni vagy olvasni,
  - 45-nek van tévéje otthon,
  - 47-nek nincs elég ennivalója.

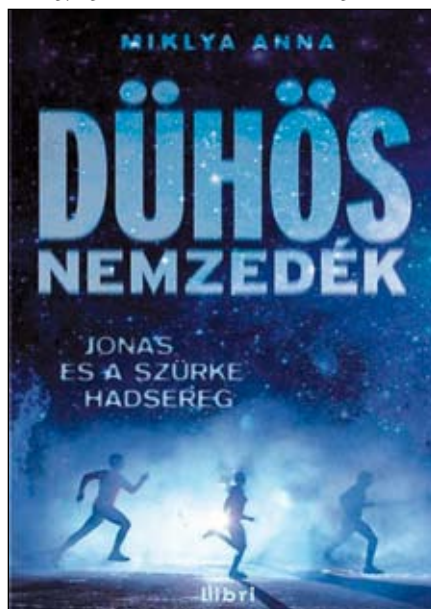
A képek és a szöveg a sok adattal gondolkodásra készíti a gyereket, kérdéseket ébreszt bennük; arra inspirálja őket, hogy tudatos, felelősségteljes felnőtt váljon belőlük.

Dühös nemzedék

A harmadik **Miklya Anna**: Dühös nemzedék I. – Jonas és a szürke hadsereg című könyve.

„A jó gyerekekre vonatkozó szabályok egyértelműek: rendesen tanulni, sportolni, templomba járni. Szorgalmasan gyűjtögetni a pontokat, hogy egy napon beválthasd őket lakásra, családra, jó állásra – tisztességes felnőtt életre.

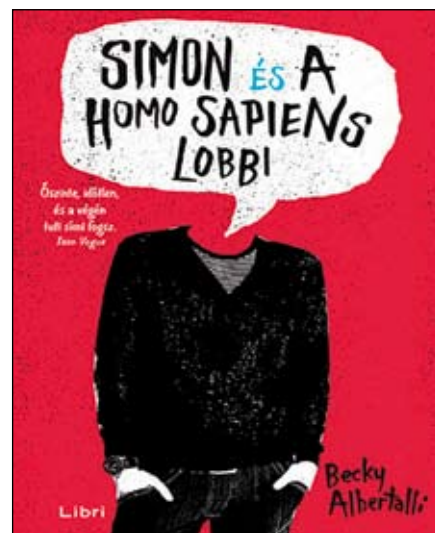
Rebeka nem akarja elhinni, hogy a nővére nem volt jó. Nem hajlandó beletörődni, hogy elszakították tőle, mert Ráhel olyan bűnt követett el, amiért a legsúlyosabb büntetést érdemelte: életfogytig száműzték a Marsra. Megszállottan

nyomozni kezd utána, de a földönkívüliekkel vívott háború évei alatt bevezetett biztonsági intézkedések nem könnyítik meg a dolgát. Az internetes tartalmakat szigorúan korlátozzák, kamerák és műholdak figyelik az emberek minden lépését – a saját biztonságuk érdekében.

Rebekának azonban nem jelent gondot, hogy kijátssza a biztonsági rendszert. Amikor sikerül kapcsolatba lépnie az Anonymous nevű titkos csoporttal, váratlanul egy titokzatos zsaroló markában találja magát. Jonas egy pillanatra sem habozik, amikor a lány a segítségét kéri, sőt legjobb barátját, Sütit is beavatja. Arra azonban egyikük sem számít, hogy ezzel a döntéssel komoly veszélybe sodorják magukat. Olyan titkokkal kell szembenézniük, amelyek megváltoztatják nemcsak az ő életüket és a családjuk jövőjét, de az egész nemzedékük sorsát...”

Simon és a Homo sapiens lobbja

A negyedik könyv **Becky Albertalli** tavaly magyarul is közreadott kötete, a Simon és a Homo sapiens lobbja.

„Sokak szerint a tragédia ott kezdődik, amikor nem jelentkezel ki rendesen a leveleződből, és a féltve őrzött titkaid rossz kezekbe kerülnek. A tizenhat éves Simon Spierrel pontosan ez történt. Martin Addison pedig nem rest megszarolni a fiút, hogy legyen a randiszerző csicskája, ellenkező esetben közszemlére bocsátja a mailt a sulis Tumbren, ami köztudottan a Creekwood gimnázium pletykaközpontja. És akkor apu, anyu, a barátok, a tanárok és legfőképpen Blue is megtudja, hogy Simon meleg. Hogy kicsoda bluegreen118? Ezt még maga Simon sem tudja, bár több hete leveleznek haverokról, zenéről, oreozabálásról, vágyakról és félelmekről, no meg arról, hogy milyen ciki is ez a coming out-ügy. Blue valódi kiléte azonban teljes rejtély.

Simonnak fel kell vállalnia az érzéseit, még akkor is, ha az egész suli ezzel székálja majd, vagy ha otthon kitagadják, hiszen Blue létezik, egy srác, aki csak rá vár, akiért érdemes.

Becky Albertalli első regényének hőisébe immár 13 országban szerelmesek a lányok, és hát mit tagadjuk, a fiúk is.”

A mikor a nagy melegekben véget ért az aratás és zsákokba került a búza, volt már munkája bőven a molnárnak. A gazdák gabonával megrakott szekerekkel siettek a malomba lisztet őröltetni. Duruzsolt is aztán szorgalmasan a malom, a molnármester a legényével egyfolytában öntögette a zsákok tartalmát a garatra.

A molnárok a lisztörles mesterei. Vagyonos emberek voltak ők régen. Övéké volt a malom, amit legtöbbször maguk építettek és a karbantartásáról is ők gondoskodtak. Ezermesterek voltak a javából. Értettek a famunkához. A malmot jóformán teljes egészében fából készítették. Még a fogaskerekeket is fából faragták ki benne.

Az Alföldön egykor a táj meghatározó része volt a szélmalom, szinte minden faluban működött egy-kettő, mára alig maradt. Felvételünkön a csürogi szélmalom maradványa

RÉGI MESTERSÉGEK

A molnár

A vízimolnároknak tudniuk kellett gátakat, csatornákat, zsilipeket építeni, ismerniük kellett a víz sodrásának erejét. A szélmalomok építéséhez figyelembe kellett venni a szél járását. A berendezések működtetéséhez sokféle műszaki tudásra volt szükség.

A gazdák szívesen várakoztak, míg a molnár megörölte a búzájukat. Pipáztak, elbeszélgettek egymással meg a molnárral, meghányták-vertették a világot és a falu dolgait. A malomban télen is jó meleg volt, csak a malomkövek duruzsoltak rendületlenül. Legfeljebb még egy macska dorombolt a meleg padkán.

Ahol volt arra alkalmas patak, folyó, vízimalmok működtek. Széljárta vidéken a szél erejét fogták a vitorlákba. Sok vidéken, ahol se a szél, se a víz segítségére nem számíthattak, szárazmalmokat építettek. Ezekben állati erővel, lovakkal, szamarakkal vagy ökrökkel hajtották meg az őrölberendezéseket.

Vízimalomból is kevés maradt, de ott működhetnek csak, ahol gyors folyású patakok vannak, tehát főleg a hegyvidéken

A vízimalomban a patak vizét vezették rá a malomkerékre, s az hajtotta a malomkövek tengelyét bent, a malomban. A malomépület a vízparton állt. A nagy folyók mellett, mint a Duna, hajórá építettek a malmot, s úgy eresztették a vízre. Ahol jó volt a víz sodrása, ott őrölték benne a búzát.

Tudod-e?

Mit jelent a szólás: felöntött a garatra? Magyarázd meg az értelmét! Mondd el azt is, hogy a malomban hol van a garat, és mi a szerepe.

A gabonát a garatra öntötte fel a molnár. Onnan csurgott le egyenesen a két malomkőre, s azok között őrlődött liszté. A megörölt gabonát aztán szitálta, rostálta a mester. Így választotta külön benne a kenyérnek való finom lisztet az állatok etetésére szolgáló durvább darától és korpától.

Ma leginkább villany hajtja a malmok gépeit. Szél- és vízimalom nagyon kevés maradt fenn a régi időkől. Legtöbbjük ma múzeum. A látogatók megtekinthetik, hogyan működtek egykor ezek a csodás szerkezetek.

A sok-sok ló működtette szárazmalom közül már csak a nagyikindai áll vidékünkön

VAJDASÁGI MAGYAR KÉPZŐMŰVÉSZEK

Hódságon (Odzaci) született Nemes István kereken hetven évvel ezelőtt. A művészet-höz való vonzódása kisgyermek korától eredeztethető, ugyanis nyomdász édesapja segítségével hamar belekóstolt a szakmába. A gimnázium után egy rövid ideig Belgrádban építészet tanult, majd felvételt nyert az újvidéki Képzőművészeti Akadémiára. Sokféle járt tanulmányúton, a Balkáni hegyek között, Észak-Olaszország városaiban (Milano, Torino, Verbania, Vigevano), Szardínia szigetén, majd számtalan művésztelepen Gyimestől Normandiáig. A diploma megszerzése után rajztanárként dolgozott a hódsági gimnáziumban, majd a katonaság idején tüzérként az ezredről, katonatársairól készített dokumentáló képeket. Később az újvidéki Magyar Szónál és a Naplónál lett műszaki szerkesztő, közben a Tankönyvkiadónak is illusztrált.

A festő...

Nemes István festő

A Vajdasági enciklopédia készítésének idején ismerte meg Mikes György biológust, aki felkérte Vajdaság madarainak megfestésére. Kedves témája lett a madárábrázolás. Pihekönnyű formába öntve jelenítette meg a különféle fajtákat egy saját maga által kifejlesztett különleges technikával, száraz akvarellal. Hónapokig is készül-

tek ezek az alkotásai, melyek több külföldi kiállításon kápráztatták el a közönséget.

Nemes 1994-ben telepedett le Magyarországon, azóta az akvarell festészet uralkodott el munkásságán. Képeinek megfoghatatlan,

távoli dimenziói adják művészetének lényegét. Lelki nyugalom árad belőlük. Emlékek, benyomások, érzelmi-lelki állapotok kapnak formát ecsetje által. Egyéni kiállításokkal mutatkozott már be Szerbia számos városában, Erdélyben, Szlovéniában, Olaszországban, Németországban...

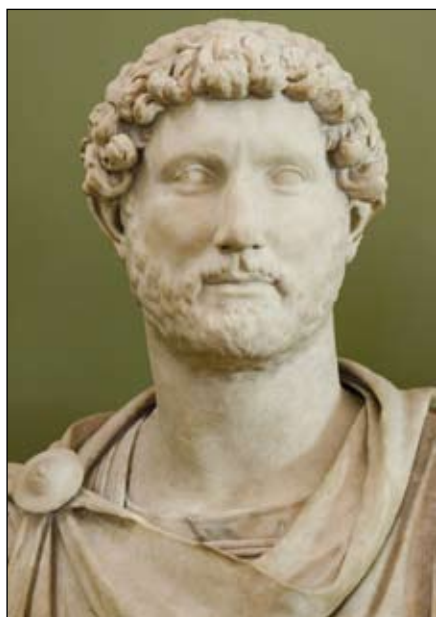

... és műve

Hadrianus fala

Az emberiség múltjában a nagy birodalmak sokszor csak úgy tudtak a fenyegető veszélyeknek ellenállni és fennmaradni, ha elzárták magukat, erős védőrendszerrel vették körbe határaikat. A határokon katonaságot helyeztek el, sokszor a természetes határok mellett mesterséges akadályokat is emeltek. Ezeknek az építményeknek, olykor lenyűgöző építészeti alkotásoknak nem esztétikai szerepük volt, hanem a biztonság szolgálatában álltak. A Római Birodalom fénykorát a császárság korában élte, de éppen ebben az időben fenyegették a legnagyobb veszélyek, a barbár tömegek támadásai.

Hadrianus császár (Publius Aelius Hadrianus) Rómában született, valószínűleg 76-ban. Az i.sz. II. században uralkodott, 117. és 138. között. Traianus császár váratlan halála után – vérbeli trónörökös híján – örökbefogadott fiaként vette át a birodalom trónját. Hadrianus odáig katonaként szolgált a seregben, bejárta a Közel-Keletet és a Balkán-félszigetet is, kiténtéseket szerzett. Uralkodása idején a birodalom már nem volt elég erős további hódításokra és terjeszkedésre, új politika vette kezdetét, mely szerint a már római hatalom alatt lévő területeket kellett megőrizni.

Hadrianus császár

A negyvenéves császár új, békés politikába kezdett, amilyent a helyzet megkövetelt. A katonai múlttal, erős testalkattal rendelkező férfi érdeklődött a jog és a (z elsősorban görög) kultúra iránt, foglalkozott filozófiával. Hadrianus császár volt az első római császár, aki nagy szakállat engedett. Ezzel emberiségét akarta kimutatni, és sokan e görögös stílusa miatt bírálták.

Kapcsolatba került egy neves, damaszuszi származású építésszel, Apollodórosszal, aki már sok híres alkotást tudhatott magáénak (egyebek között az első állandó hidat a Dunán). Minden jelentősebb római építmény készítésében része volt. Mindennek ellenére Hadrianus konfliktusba keveredett vele és kivégeztette. A császár azonban igyekezett az antik görög építészetet visszahozni és újjáéleszteni. Emellett átszervezte az államap-

Hadrianus fala, a Vallum Hadriani

parátust is. Rengeteget utazott, uralkodása éveinek szinte a felét nem Itáliában töltötte. Jól meg akarta ismerni birodalma minden részét, és a lehető legjobban kifejleszteni, kihasználni minden természeti adottságot. Legszívesebben Athénban tartózkodott. 121-ben meglátogatta birodalmának nyugati térségeit. Előbb Galliába utazott, ahol folytatta elődeinek munkálatait a határok megerősítésén. Következő állomása Britannia volt. Az itteni határvidék állandó veszélynek volt kitéve, a harcias szigeti barbár népek, elsősorban a piktek rettegésben tartották a római városokat. Itt, az északi határokon sáncot építtetett, amely védelemként szolgált. 122-ben hosszú fal építése kezdődött, amely alig néhány (kevesebb, mint 6) év alatt elkészült, és csaknem 120 km-t tett ki. Szélessége helyenként elérte a 3 métert, magassága általában 5 méter volt. Az építmény őrtornyokkal és kapukkal megerősített rendszert képezett. 17 nagyobb erődítmény volt rajta. Előtte mély árkot ástak, a tornyokba pedig katonákat, határőröket helyeztek el. A fal a mai Tyne és Solway között húzódott, tengertől tengerig ért. Építéskor sár és föld mellett téglát és követ is használtak. Az építkezéseken legionáriusok dolgoztak, akik állandóan harci készségben voltak. Becslések szerint mintegy 15 000 ember dolgozott a munkálaton. Az összes római erődítmény közül éppen a Hadrianus-fal maradt meg máig a legjobb ál-

lapotban. Csaknem 300 évig ez a vonal jelentette Britanniában a Római Birodalom északi határát. A fal maradványai 1987 óta az UNESCO világörökség részét képezik.

Hadrianus császár politikájában később egy nagy hibát követett el, amelynek óriási vérontás lett a következménye. Palesztinában ugyanis kitért a zsidók felkelése, mivel a császár elrendelte, hogy Jeruzsálemben építsék fel Jupiter templomát. Nagy nehézségek árán sikerült visszaállítani a békét, a tartományt pedig átszervezték. Ez az esemény jelentősen megviselte Hadrianust, aki, úgy tűnik, egyre bizonytalanabbá, kedvetlenebbé vált. Lassan kezdett kicsúszni kezéből a birodalom irányítása. Hadrianus 138-ban halt meg, de még előtte egy híres mauzóleumot építtetett, az Angyalvárat.

Gyarmati Balázs történész

Tudod-e?

Birodalmuk határain a rómaiak megépítették a limest, a védővonalat, amely itt nálunk, a Duna mentén húzódott. A limes mentén helyezték el a legtöbb légiót. Ennek a védelmi rendszernek is voltak azonban hiányosságai, egy nagyobb, szervezettebb barbár támadással áttörhették ezt a védővonalat.

Új filmek a láthatáron

Az alábbiakban filmekre hívjuk fel figyelmeteket, amelyek az év első felében várhatók

A február a szerelemé

A szürke ötven árnyalatának, azaz Ana és Christian történetének folytatása, A sötét ötven árnyalata a napokban kerül a mozikba, két évvel az első rész bemutatója után. A film E. L. James népszerű regényének adaptációjaként készült el Niall Leonard forgatókönyvíró és James Foley rendező munkájaként, a két főszereplőt pedig ismét Dakota Johnson és Jamie Dornan keltette életre. Maga a történet ott veszi fel a fonalat, ahol az előző rész abbamaradt, így Christian megpróbálja visszaszerezni Anát. Helyzetüket bonyolítja Mrs. Robinson (Kim Basinger) és Grey exének, Leilának (Bella Heathcote) a felbukkanása. Az első előzetessel egyébként rekordot döntöttek a készítőik, így abban reménykednek, hogy az első részhez hasonlóan a második is óriási sikert hoz.

Márciusban jön az óriásszörny

A mozikban március folyamán várható a King Kong-film, azaz a Kong: Koponya-sziget. Ez a film azonban nem a már jól ismert óriásszörny sztoriját tárja a nézők elé, hanem a kezdetek kezdetére kalauzol vissza. Ezúttal a Koponya-sziget és az ott élő óriás emberszabású felfedezése kerül a középpontba. Egy maréknyi ember indul útnak, hogy megnézzék, mit is rejtget a Koponya-sziget. Kutatásaik során azonban olyasmire bukkannak, amire sose gondoltak volna. A film szereplői többek közt: Brie Larson, Tom Hiddleston, Toby Kebbell, Samuel L. Jackson és John Goodman. A Kong-film a tervek szerint egy új univerzumot nyit meg, a stúdió ugyanis már korábban megerősítette, hogy King Kong és Godzilla hamarosan egy közös filmben találkozik.

Eszeveszett száguldás áprilisban

A Halálos iramban 8. része áprilisban kerül a mozikba. A film története szerint Brian O'Conner eltávozása után Dominic Toretónak és családjának élete új útra terelődik, viszont még mindig van hol rendet rakni. Dom és Letty a nászútjukat tervezik, és a csapat többi tagja is a normális életre törekszik, amikor egy rejtélyes nő felbukkan, hogy elcsábítsa Domot. A férfi a befolyása alá kerül, ami nagy megpróbáltatás elé állítja a többieket. Ekkor kezdetét veszi a nagy hajsza. A filmben ezúttal is számos híresség játszik, Vin Diesel, Dwayne Johnson, Jason Statham, Michelle Rodriguez, Tyrese Gibson, Ludacris, Nathalie Emmanuel, Kurt Russell, Scott Eastwood, Charlize Theron és Helen Mirren.

Májusban irány a strand

A sorozatrajongók 1989 és 2001 között kísérhették a Baywatch című sorozatot, amelynek immár elkészült a felújított filmváltozata. A teljesen új Baywatch május második felében kerül a mozikba. A filmet Seth Gordon rendezte Robert Ben Garant és Thomas Lennon forgatókönyve nyomán. A főbb karaktereket Dwayne Johnson, Zac Efron, Alexandra Daddario, Priyanka Chopra és Kelly Rohrbach formálják meg. A stáb az eredeti sorozat rajongóinak is kedvez, ugyanis szerepet kapott David Hasselhoff és Pamela Anderson is.

Musical a divat világról

Tizenegy évvel ezelőtt került bemutatásra Az ördög Pradát visel című film, amelynek főszereplői Meryl Streep, Anne Hathaway, Emily Blunt, Stanley Tucci, Simon Baker és Adrian Grenier. A film Lauren Weisberger 2003-ban megjelent, azonos című regényének adaptációjaként készült. A történetet az író nő saját tapasztalata ihlette, ugyanis annak idején az egyik legnagyobb divatmagazinnál dolgozott, és, habár nem mondja ki, kétségtelen, hogy Miranda karakterét a divatörökben nagyra tartott Anna Wintour inspirálta. A film nagy sikerre tett szert, a mű pedig hamarosan a Broadway-t is igyekszik meghódítani, hiszen musicalként állítják színpadra. Az előadás zeneszerzője Elton John, aki egy interjúban beszélt arról, hogy nagyon izgalmas számára musical formájában foglalkozni ezzel az alkotással, mivel nagy rajongója mind a könyvnek, mint a filmnek, ráadásul a divat világáért is teljesen odavan. Mindettől függetlenül érdekes megemlíteni, hogy The Devil Wears Prada néven egy amerikai metalcore együttes is létezik.

Dokumentumfilmet is készít

Missy Elliott 2005-ben adott ki utoljára albumot, habár 2006-ban még megjelent egy válogatáslemeze Respect M. E. címmel, ez azonban már az Egyesült Államokon és a Kanadán kívül, csupán Dél-Afrikában, Ausztráliában, Európában, Japánban és Brazíliában. A rapper az elmúlt években félretette a karrierjét, és ideje nagy részét azzal töltötte, hogy más előadók munkáját egyengesse a háttérből. Több esetben dalokat írt, de producerként is segítette kollégái zenei törekvéseit. Rajongói nagy öröme 2015-ben Katy Perry oldalán fellépett a Super Bowl félidejében, majd előjött a Pharrel Williamsszel közös WTF (Where They From) című dala is. Nemrég Missy Elliott végre újra okot adott rajongóinak az öröme, ugyanis ezúttal Lambbal dolgozott együtt, közös munkájuk eredményeként pedig megjelent az I'm Better. Úgy tudni, a dal egyben a felvezetője is a róla szóló dokumentumfilmnek, amelyet várhatóan még az idén bemutatnak. Missy Elliott első lemeze Supa Dupa Fly címmel 1997-ben jött ki, ezzel együtt 2005-ig hat albumot adott ki, így nem csoda, ha rajongói egy új albumban is reménykednek.

Harry Potter és a rákok

Harry Potter történetének hatása immár a biológia világában is fellelhető. Egy tudományos lap adta hírül, hogy nemrég két fontos Harry Potter-beli karakterről neveztek el egy új rákfajt. Az első egyedet 1998-ban fedezte fel Harry Conley kutató a Csendes-óceánhoz közeli Guam partjánál. A koralltörmelék között talált állatka mérete 6–8 milliméter volt. Nevet csak a közelmúltban kapott, miután végérvényesen kiderült, hogy új fajról van szó. A rákot végül a Harryplax severus névre keresztelték, egyrészt a sorozat két fontos karakteréről, Harry Potterról és Perselus Pitonról (Severus Snape), másrészt az azóta elhunyt megtalálójáról. A severus durvát, szigorút jelent, ami begyűjtésének helyszínére, valamint felfedezésének munkáigényes folyamatára utalhat.

Két új dalt mutattak be

A német Tokio Hotel legutóbbi albuma 2014-ben jelent meg. A tagok azóta számos változásról számoltak be, az énekes szólóprojektumot is készített, így a rajongók már attól tartottak, hogy az együttes feloszlik. Erre azonban egyelőre nem kerül sor, hiszen a Tokio Hotel bejelentette, hogy március elején megjelentetik új, ötödik albumukat Dream Machine címmel. Arra azonban felhívták a rajongóik figyelmét, hogy zenéjükkel egy teljesen új hangzásvilágba jutnak el, és az elektronikus zene felé veszik az irányt. Ezt bizonyítja az album két beharangozó dala is, a Something New és a What if. A Tokio Hotel 2001-ben alakult, első lemezüket 2005-ben adták ki. Az együttes hirtelen nagyon felkapott lett, ezért sokan kételkedtek abban, hogy működésük hosszú életű lesz. Az idő viszont a Tokio Hotelt igazolja, hiszen még mindig aktív része a zenevilágnak.

Jelige: „FZ”

Kedves Bizi!

Megtetszett egy fiú, aki az egyik barátnőm testvére, és már a barátnőm is tud róla. A fiúval elkezdtem beszélgetni üzenetben, egy ideig beszélgettünk, és meg is hívott korizni. A korira elmentem, és találkoztam az unokatestvéremmel, aki leszidta a fiút, hogy miért nem beszél velem személyesen. A fiútól bocsánatot kértem az unokatestvérem nevében, ám még érzem rajta, hogy haragszik. A múltkor újra felvettem vele a kapcsolatot, és megkérdeztem tőle, hogy haragszik-e, amire nem érkezett válasz. A barátnőim szerint én is tetszek neki, de nem tudom, hogy most mit is kellene tennem, vagy hogy egyáltalán megmondjam-e neki, mit érzek. Fogalmam sincs, hogy mi a következő lépés, kérlek segíts!!!

Válasz:

Úgy látom, hogy a türelem az, ami a te esetében segíthet, meg persze egy jó adag tapintatosság. Türelmesnek kell lenned, hogy a fiúban lecsituljanak az esetleges negatív érzelmek, amelyek az unokatestvéred kéretlen beavatkozása miatt alakulhattak ki. Te megtetted, amit akkor lehetett, bocsánatot kértél. Tapintatosságra is szükség van, mert a leírtakból úgy tűnik, hogy többen is tudtak a találkátokról, ő pedig azt hihette, hogy ami történik, az a kettőtök dolga. Az érzelmeidről semmiképpen sem kell ebben a pillanatban beszélned neki. Ezt a témát hagyd későbbre, amikor már biztosabb lábakon áll majd a kettőtök baráti kapcsolata. Amit megtehetsz, az az, hogy továbbra is eljársz korcsolyázni, amikor találkozhatsz vele. Ha köszönsz neki, rámosolyogsz, kedvesen viselkedsz vele, azzal a tudomására hozod, hogy vonzódsz hozzá. A többi pedig a fiútól függ.

Jelige: „Manóka”

Kedves Bizalmas sorok!

14 éves lány vagyok, akinek nagyon tetszik egy fiú. Ez egy majdnem mindennapi történet lenne, ha ez a fiú nem a legjobb barátnőmnek a fiúja lenne. Tudom, hogy ez nem elfogadható, és valójában nem lett volna szabad megtörténnie, de nem tudtam neki ellenállni! Nagyon tetszik! Valójában haragszom is a barátnőmre, mert nem becsüli meg a fiút. Ő többet érdemel tőle, mert egy nagyon rendes srác, ő meg sokszor hazudik neki, és meg is csalja más fiúkkal. Akkor is, ha a legjobb barátnőmről van szó, nem érdemli meg, hogy ilyen fiúja legyen! Számomra az egészben az a legrosszabb, hogy a fiú mindig nekem önti ki a szívét, tőlem kér tanácsot, amikor valami nem úgy

megy, ahogy kellene. Nekem meg igazán elegendő van abból, hogy falazzak a barátnőmnek, hogy mindenfélét kitaláljak, hogy kihúzzam a barátnőmet. Volt már, hogy majdnem kibukott belőlem, hogy milyen is tulajdonképpen a barátnőm, és az is, hogy elmondjam neki, hogy mennyire szeretem! Szerencsére hallgattam. Nem tudom, meddig bírom ezt a helyzetet. Szerinted mit tegyek? Segíts!

Válasz:

Hát, bevallom, nem irigylésre méltó a helyzeted! Elkomplikálódott az ügy! Nemcsak hogy szerelmes vagy egy olyan fiúba, aki a legjobb barátnőddel jár, és a köztük lévő problémák ellenére nem akar szakítani veled, még meg is kell hallgatnod őt olyan dolgokról, amelyekről valójában neked nem is kellene tudnod. Amolyan lelki panaszláda vagy számára. Azzal, hogy meghallgatod a panaszait, valójában magad ellen dolgozol, fájdalmat okozol önmagadnak. Mind mélyebbre és mélyebbre süllyedsz a hangulatod, a barátnőd meg kihúzza magát, profitál a kapcsolatotokból, s jobb a helyzete magának a fiúnak is. Tedd fel magadnak a kérdést, hogy te mit kapsz ebből? Neked mi marad?! Egyfajta varázskörben vagy, amelyből nem tudsz szabadulni: nem lehetsz őszinte sem önmagaddal, sem a barátnőddel, sem a fiúval. Ahhoz, hogy tisztában lásd a helyzetet és helyükre kerüljenek a dolgaid, jó lenne, ha egy időre kivonnád magadat ebből a varázskörből, pontosabban háromszögből. Nehéz dolgod lesz, mert ha őszinte vagy magaddal szemben, belátod: jól esik, hogy a fiúnak ilyen fontos vagy, és hogy a barátnőd is mennyire bízik benned. Az egyedüli megoldás az, hogy velük kevesebbet legyél, és egy kicsit többet barátkozz másokkal. Biztosan akad egy-két fiú és lány is, akivel szívesen együtt töltöd az idődet, akivel jól érzed magadat, van miről beszélgetnetek és elmehettek hétvégeken korcsolyázni vagy bicajozni, ha szép lesz az idő. Hagyd, hogy a barátnőd és a fiúja önállóan oldják meg a gondjaikat. Nekik kell elsősorban tisztázniuk, hogy mit akarnak. Biztos vagyok benne, hogy a különválás mind a hármatoknak jól fog tenni. Bármennyire is szerelmes vagy a fiúba, hagynod kell, hogy menjen a maga útján.

Kérdéseitkre Bori Mária pszichológus válaszol
e-mail: bizalmas.sorok@gmail.com

NAHÁT!

Lebegő bicikli a Google-től

A jövő környezetbarát tömegközlekedésének eddigi leginnovatívabb megoldása a világon a **Shweeb**. Az elnevezés a német schweben szóból származik, aminek a magyar jelentése "lebegés", "függés". Magyarán, egy olyan alkalmatosságról van szó, melyet a kerékpárhoz hasonlíthatunk, hiszen tekerni kell, mégis „burokban” van, ráadásul a levegőben. A Shweeb egyszínű, légi kötött pályán halad emberi erővel, mégis képes 50 km/ó sebességre gyorsulni, miközben az utas egy kapszula alakú hűvelében fekvé teker, és minden kanyarban érezheti, ahogy a fülke kileng! Ha te is szeretnéd kipróbálni ezt a teljesen egyedülálló szerkezetet, akkor sajnos egészen Új-Zélandig kell utaznod. Ugyanis jelenleg mindössze egy hely létezik a világon, ahol bárki kipróbálhatja, milyen egy kapszulában lógni a föld felett bringázni.

Az első és jelenleg egyetlen kötöttpályás lebegő bicikli 2010-ben a Google 1 millió dolláros támogatásával jött létre Új-Zélandon. A Niagara vízés felé tervezik megépíteni a Shweeb utódját – a **SkySmartot** –, ami már a Google által kifejlesztett RoboCar-technológiát és napkol-

lektorokat is tartalmaz. A SkySmart érdekessége, hogy nemcsak azért lesz környezetbarát, mert az emberi erő mellett napenergia rásegítésével működik majd, hanem a pedálozásból származó többletenergiát is képes lesz hasznosítani.

Bálint-napi filmajánló

Szerelmünk lapjai

Allie és Noah tizenévesek voltak, amikor találkoztak. Az első pillanattól kezdve rokon-szenveztek egymással. Kibontakozó szerelmük hamar beteljesedik, a lány gazdag szülei azonban ellenzik kapcsolatukat, így a két fiatal útja elválik egymástól. Amikor néhány esztendővel később újra találkoznak, a szerelmük újjáéled, és Allie-nek hamarosan választania kell társa és társadalmi rangja között. Történetüket, melynek nagy jelentősége van számára, egy idős úr olvassa fel újra és újra egy hasonló korú hölgynek.

Csillaginkban a hiba

A kamasz Hazel és Gus sok mindenben hasonlítanak egymásra, és még több dologban különböznek a kortársaiktól. A két tinédzser a súlyos rákbetegek önségítő csoportjában ismerkedik meg egymással. A lány elválaszthatatlan társa egy vontatható kis oxigénpalack, a srácnak pedig már amputálni kellett a lábát. Hazel és Gus ennek ellenére teljes életet akar élni, ugyanúgy, ahogy a többi kamasz. Egy-más iránt érzett szerelmük egészen új, különös utakra sodorja őket.

Ahol a szívárvány véget ér

Rosie és Alex már 5 éves koruk óta a legjobb barátok. Egymásnak teremtették őket,

vagy mégsem? Amikor szerelemről, életről, döntésekről van szó, mindketten önmaguk legnagyobb ellenségei. Egy kínos fordulat 18 évesen, egy elszalasztott lehetőség, és az élet teljesen más irányba sodorja őket. Azt a köteléket azonban, amely összeköti őket térben, időben és különböző kontinenseken át, nem lehet tönkretenni a katasztrofális szerelmi ügyek, a házasság, a hűtlenség és a válás ellenére sem. Vajon megtalálják az egymáshoz visszavezető utat? Vagy már túl késő?

U.i. Ajánljuk, hogy először olvassátok el a könyvet, mivel mind a három különbözik a filmtől és még talán jobb is. :)

TESZT

Mit ünnepelünk február 14-én?

1. Hogyan ünnepelsz ezen a napon?

- Ez a kettőnk napja, ezért a párommal töltöm. (3 pont)
- Megajándékozunk egymást, aztán hazamegyünk. (2 pont)
- A legkedvesebb barátnőimmel bulizok. (1 pont)

2. Milyen meglepetésnek örülsz leginkább?

- A saját készítésű ajándék hat meg igazán. (2 pont)
- Egy lánynak ékszer dukál! Ez az, ami felvillanyoz. (1 pont)
- A klasszikus vörös rózsa mellett feleslegesek a szavak. (3 pont)

3. Kinek és miért adsz ajándékot Valentín-nap alkalmából?

- A szerelmemnek, hogy ezzel bizonyítsam, mennyire fontos nekem. (3 pont)

- Annak, akire szeretettel gondolok, vagy akibe titokban szerelmes vagyok. (2 pont)
- Minden ismerősömnek, mert szeretem az embereket. (1 pont)

4. Mivel kedveskedtek az emberek eleinte egymásnak ezen a napon?

- Szív alakú lufikkal. (2 pont)
- Vidám üdvözlőkártyákkal. (3 pont)
- Szóban adták a másik tudtára szimpátiájukat. (1 pont)

5. A kapott virág fajtája mesél a fiú szándékáról. Szerinted mit jelent egy csokor piros tulipán?

- Tavaszi virág lévén a tisztaság jelképe. (1 pont)
- Szívformája miatt a szerelmet közvetíti. (3 pont)
- A kiérdemelt szerelem virága. (2 pont)

Értékelés

5-7 pont:

Nem vagy teljesen tisztában a Valentín-nap lényegével. Figyelned kellene arra, hogy ne csak azért ünnepelj, mert ez a divat. Nem az ajándékok, hanem az együtt töltött idő tesz igazán tartóssá egy kapcsolatot!

8-11 pont:

Különbséget tudsz tenni a fontos és felszínes dolgok között. Vannak azonban olyan téves elképzeléseid, amelyeket még helyre kell hozni. Fordíts több figyelmet a szeretteidre, így még szebbek lesznek a napok!

12-15 pont:

Odafigyelsz a társaidra és a barátaidra, nem esel túlzásokba az ajándék kiválasztásánál. Ezt mindenki értékeli, főleg a szerelmed, ezért van mit ünnepelned ezen a napon. Csak így tovább!

Mindenki álmodik?

Veled is előfordult már, hogy ébredés után néhány perccel nehezedre esett felidézni egy furcsa álom részleteit, csak a hangulata maradt meg benned? Többet szeretnél tudni az álmokról? Kíváncsi vagy, hogy mi történik a testeddel, amikor alszol?

1. A vak emberek is álmodnak

Azok az emberek, akik jóval a születésük után veszítették el a látásukat, képesek álomképek észlelésére. Azok pedig, akik látás nélkül születtek, szintén álmodnak, de a többi érzékszervük által nyert információk alapján alakulnak az álmaik. Egy átlagos, látó ember számára igen nehéz elképzelni, hogyan lehetséges ez.

2. Az álmaid 90%-át hamar elfelejtöd

Az ébredéstől számított öt percen belül az álmaid 50%-a feledésbe merül, tíz perc után pedig már 90%-ukra nem emlékszel. Sok művész, költő, író, nagy gondolkodó személy nyert (nyert) ihletet az álmából. Probléma akkor van, ha nem veti azonnal papírra a ködös emlékképeket, mert azok hamar eltűnnek, és örökre elvesznek. Sok művész járt úgy, hogy félbe maradt a műve, mert nem jegyezte le álmát időben, vagy alkotás közben megzavarták, és minden feledésbe merült.

3. Mindenki álmodik

Minden ember álmodik valamit, valamiről (kivéve a nagyon súlyos mentális problémák-

kal küzdőket), azonban férfiak és nők igen eltérően álmodhatnak, és mások az álom hatására kialakuló fizikai reakciók is.

A férfiak rendszerint más férfakkal álmodnak, míg a nők egyaránt álmodnak nőkkel és férfakkal.

4. Csak arról álmodunk, amit már megismertünk

Az álmainkban sok idegen és furcsa dolog tapasztalunk, például számunkra idegen és ismeretlen emberekkel találkozunk. Vajon az agyunk kreálta azokat a személyeket? Nem, azok valós, létező emberek, akikkel életünk során találkoztunk, vagy csak láttuk őket valahol, de számunkra fel sem tűntek.

5. Nem minden ember álmodik színeset

A látássérültek 12%-a gyakorlatilag csak fekete-fehérben látja az álmait. A többiek számára az álmok színesek. Előfordul, hogy az iskolai élmények elég nyomasztóak: bukás, verekedés, késés, feelés, baleset... Olykor szexuális tartalmúak, melyeket rémálmok követhetnek.

6. Az álmok nem feltétlenül jelentik azt, ami bennük történik

Hiába álmodsz egy konkrét dolgot, az nem épp azt fogja jelenteni. Nem lehet közvetlenül átültetni a valóságba az álomban tapasztaltakat, mert az álmok szimbolikusak, csak utalnak valamire, egy sokkal mélyebb dologra. A tudat-

alatti megpróbálja a látott álmot valamihez kötni, hasonlítani, amivel összekapcsolható vagy hasonlóságot mutat. Tehát valószínűtlen, hogy a látott kép önmagát jelentené, sokkal inkább valami elvont jelentése van.

Ezt nem hinnéd!?

* Amikor valaki horkol, akkor épp nem álmodik semmit.

* A pici gyerekek nem álmodnak önmagukról egészen hároméves korukig. Szintén kicsi korban, egészen 7-8 éves korukig, a gyerekek sokkal gyakrabban és intenzívebben tapasztalnak rémálmokat, mint a felnőttek. (KamaszPanasz)

Egészséges táplálkozás kamaszkorban

Bizonyára te is tapasztalod magadon azokat a jellegzetes testi átalakulásokat, amelyek a kamaszkort meghatározzák: nő a testmagasságod, átfőrdődik a tested. Fontos azonban, hogy a sulis és az iskolán kívüli szabadidős elfoglaltságok ne menjenek a helyes táplálkozás rovására. Talán most még azt gondold, hogy nem számít, ha fiatalon rendszeresen kimarad a reggeli, vagy egy gyors hamburger az ebéd, de sajnos tévedsz.

Miből és mennyit?

Étkezéseid legfontosabb összetevői a gabonafélék, a gyümölcsök, a hús vagy más fehérjédús ételek, a zöldségek, a tejtermékek és a zsírok. Édességet is fogyaszthatsz, de kis mennyiségben.

Mindenekelőtt a rendszeresség a fontos. Sok tininél a sok teendő miatt, a szülőkkel szembeni lázadás jeleként, a divatirányzatok vagy bármilyen más külső tényező hatására kialakul egy rossz szokás, a rendszertelen étkezés. A legtöbb esetben ez a reggeli étkezés kihagyását jelenti (a serdülők egyharmada nem reggelizik), ugyanakkor az esti órákban fellépő farkaséhséget előszeretettel csillapítják jókora adag, laktató fogásokkal. Naponta 4-5 alkalommal kellene enned:

- reggelit (lehetőleg tápláló fogásokból)
- tízórait (gyümölcs, zöldség)

- ebédet (változatos fogásokból, pl. leveles, sovány húсок, zöldségköretek, főzelékek)
- uzsonnát (vitaminússal fogásokból, mint az olajos magvak vagy a gyümölcsfélék)
- vacsorát (könnyű saláta és sovány hús vagy hal)

A rendszerességhez hozzátartozik a megfelelő mértékű folyadékptólás is. Erről se feledd meg!

A kalóriaigényt nagyban befolyásolja a tennédszerek aktivitási szintje. Kevesebbet kell fogyasztania annak, aki naphosszat ül, mint annak, aki sokat mozog, például rendszeresen sportol sulis után.

Mi akadályozhatja a helyes táplálkozást?

1. Ha elégedetlen vagy a testeddel: akik agódnak testsúlyuk miatt, hajlamosak kevesebbet vagy éppen többet enni a kellenél. Tudnod kell azonban, hogy a helytelen táplálkozás hosszú távon nem segíti elő a fogyást, sőt, csak tovább fokozza a problémádat. Könnyen kialakulhat tápanyaghiány a szervezettedben (pl. kalciumhiány, vitaminhiány), ha valamilyen diétába fogsz.

2. Ha nem szánsz elég időt az evésre: felejtse el a kapkodó evést az egészség érdekében. Próbáld meg tápláló fogásokat becsomagolni a következő napra, azonban ne legyen rendsze-

res megoldás az, hogy időhiány miatt inkább bekapsz egy csomag sült krumplit, vagy egy szelet csokit eszel ebéd helyett. Sokkal hamarabb újra meg fogsz éhezni, a testsúlyod is gyarapodni fog, és még emésztési problémákat is okozhatsz magadnak.

3. Ha minden kimaradt étkezést este akarsz bepótolni: nem helyes megoldás, ha a napközben elmulasztott fogásokat az esti órákban próbálsz kompenzálni. A szervezetednek kiegyensúlyozott tápanyagbevitelre van szüksége a nap folyamán, ezért nem lehet egyetlen étkezéssel letudni a napi szükségleteidet.

Ne feledd, szem előtt kell tartanod azt is, hogy mennyit mozogsz! Ha kiegyensúlyozott életmódot folytat (vagyis változatosan, rendszeresen eszel, és eleget mozogsz), akkor nemcsak az alakoddal leszel elégedett, de garantáltan jobb lesz a kedved, több lesz az energiád és jobban tudsz koncentrálni.

Honnan származik a szív szimbólum?

Mit gondolsz, miért pont olyan a szív alakzat, amilyen? Vajon honnan származhat ez, hiszen az emberi szív egyáltalán nem így néz ki... A magyarázatok sokfélék lehetnek, de vajon melyik lehet az igazi?

Az első fennmaradt emlék egy régi ezüst pénzérme az i. e. 7. századból, melyre a mai Líbiához tartozó Cyrene-ben bukkantak. Számos ókori és középkori filozófus tekintette a szívet a gondolatok és az érzelmek vezérlőjének, erre még Arisztotelész is utal írásaiban.

Az egyiptomiak spirituális szerepet is tulajdonítottak a szívnek. Hitük szerint az ember halála után a Holtak termébe jut, ahol Anubisz, az alvilág sakálfejű istene megméri a szívet. A mérleg egyik serpenyőjében az elhunyt szíve, a másikban Maat istennőnek, a bírák védnö-

kének tolla helyezkedik el. Ha a tollnál nehezebbnek bizonyul a szív, akkor bizony bűnök lakoznak benne.

A tradicionális szívalak eredetéről vonatkozóan több elmélet is született, de hitelesen bizonyítani egyiket sem sikerült. Mivel a szív alakzatnak az emberi szív valódi alakjához kevés köze van, egyes kutatók az állatvilágban keresték magyarázat után.

Egyes feltételezések szerint a szarvasmarha szíve adta az ötletet, annál is inkább, mert ezzel a testrésszel az ókori emberek gyakrabban találkozhattak, mint az emberi szívvel. A hasonlóság azonban ebben az esetben sem két-

ségtől mentes. Az egyik magyarázat a teknős háromkamrás szívet hozza példának, a másik egy ma már kihalt növény magját nevezi meg. Az állatvilágban a krokodil szívével és az azt körbehálózó érrendszerrel párosítják a legtöbben a szív alakját, és ez magyarázatot adhat az ókori Egyiptomból fennmaradt jelölésekre is.

Mind közül talán a legszebb és leghihetőbb magyarázat az, hogy a szívalak a női testből alakult ki. A sumér ékírásban a nő megfelelője egy szív alakú jel volt.

A szívet jellemzően vörösre festjük: a legtöbb kultúrában a vörös a vér és a szenvedély, a felkavaró érzelmek színe.

Valentin-napi dekoráció

1. A Valentin-napi dekorációhoz szükséges alapanyagok: kartonlap, fehér akril festék, ecset, piros cérna, fekete filctoll, rajzszög.

2. A kartonlapot lefestjük fehér akrillal. Megvárjuk, hogy megszáradjon. (A száradási időt lerövidíthetjük hajszáritóval.)

3. A fekete filctollal ráírjuk a Love (szeretet, szerelem) szót. Az „o” betű helyett, grafit ceruzával egy halvány szívecskét rajzolunk.

4. A rajzszögeket beszurkáljuk a megrajzolt szív vonalába. (Ne nyomjuk teljesen a rajzszöget a kartonlaphoz.)

5. A piros cérnával körbetekerjük a rajzszögeket.

6. A kartonlap szélét csipkével díszítjük, és készen is van a Valentin-napi dekoráció!

Kép és szöveg: Fehér Ildikó

FELHÍVÁS

A Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt. meghirdeti a „Szülőföldön magyarul” című program felhívását a nevelési, oktatási, valamint tankönyv és taneszköz támogatás, illetve hallgatói támogatás igénylésére a 2016/2017-es tanévre

Célja: a szerbiai magyar nyelvű oktatás és nevelés támogatása

A támogatás formája: vissza nem térítendő támogatás

I. Támogatásra jogosultak

I. A Bethlen Gábor Alapról szóló 2010. évi CLXXXII. törvény végrehajtásáról szóló 367/2010. (XII. 30.) kormányrendelet 32/B § (3) bekezdésében foglaltak szerint nevelési, oktatási, valamint tankönyv- és taneszköz-támogatásban részesülhetnek:

a) azok az óvodáskorú gyerekek, akik a 2016/2017-es tanév kezdetétől fogva Szerbiában működő akkreditált óvodában teljesen magyar nyelvű nevelésben részesülnek,

b) azok az általános és középiskolás tanulók, akik 1998. augusztus 31-e után születtek, és Szerbiában működő akkreditált oktatási intézményben alap- vagy középfokú tanulmányaikat magyar nyelven folytatják

c) egyedi elbírálással részesülhetnek támogatásban:

– azok a tanulók, akik az 1998. augusztus 31-ét megelőző időszakban születtek, és Szerbiában működő akkreditált oktatási intézményben alap- vagy középfokú tanulmányaikat magyar nyelven folytatják, és az adott állam közoktatási rendszerének tanulmányi időszakokra vonatkozó rendelkezései okán kötelező képzésben részesülnek;

– vagy egyéb magyar nyelvű oktatásban (pl. anyanyelvápolásban) részesülnek, mivel a lakóhelyükön, napi bejárással elérhető távolságon belül nem működik magyar nyelvű oktatási intézmény vagy magyar nyelvű tagozat;

– az a sérült vagy halmozottan sérült magyar nemzetiségű kiskorú, aki nem akkreditált nevelési és oktatási intézményben részesül magyar nyelvű oktatás-nevelésben;

– az a kiskorú, aki sajátos nevelési igényeinek megfelelő – részben vagy egészben magyar nyelvű – nevelésben és oktatásban részesül az adott államban működő akkreditált nevelési és oktatási intézményben.

2. A Bethlen Gábor Alapról szóló 2010. évi CLXXXII. törvény végrehajtásáról szóló 367/2010. (XII. 30.) kormányrendelet 32/B § (4) bekezdésében foglaltak szerint hallgatói támogatásban részesülhet:

– az a nappali tagozatos hallgató, aki Szerbiában működő felsőoktatási intézményben alap- vagy magiszteri tanulmányait teljes egészében, vagy részben magyar nyelven folytatja.

II. Az I. pont szerinti támogatásokra nem jogosult:

a) aki alap- vagy középfokú oktatási intézményben jár, és a 2016/2017. tanév első félévében több mint 50 igazolatlan órát halmozott fel;

b) az egyéb magyar nyelvű oktatásban részesülő tanuló, aki a 2016/2017. tanév első félévében a hivatalosan előírt magyar órák több mint 10%-áról igazolatlanul hiányzott;

c) az az igénylő szülő/igénylő, aki az igénylését (adatlap + mellékletek) a megadott határidőn túl, illetve hiányosan nyújtja be, és a felszólításban szereplő határidőn belül sem pótolja a hiányosságokat;

d) azon személyek, akikre a 2001. évi LXII. törvény hatálya nem terjed ki (Száv. 1.§. (3): „aki magyar állampolgárságát önként tett nyilatkozat alapján veszítette el; akinek magyar állampolgárságát azért vonták vissza, mert család módjában szerezte meg; aki Magyarország területén bevándorolt, letelepedett, menekült vagy menedékes jogállást szerzett”;

e) az a sajátos nevelési igényeinek megfelelő nevelésben és oktatásban részt vevő kiskorú, aki nem magyar nyelven folytatja tanulmányait;

f) az a hallgató, aki nem nappali tagozaton folytatja tanulmányait;

g) az a hallgató, aki nem az adott államban működő felsőoktatási intézményben folytatja tanulmányait.

A fenti feltételek bármelyikének fennállása esetén az igénylést érdemi vizsgálat nélkül elutasítják.

III. A támogatás összege és jogcíme:

A. NEVELÉSI, OKTATÁSI, valamint TANKÖNYV- ÉS TANESZKÖZ-TÁMOGATÁS – 22.400 Ft-nak megfelelő EUR

B. HALLGATÓI TÁMOGATÁS – 2.800 Ft-nak megfelelő EUR

A támogatás a 2016/2017-es tanévre egy alkalommal igényelhető.

A Szülőföldön magyarul program teljes támogatási keretének forrása a Bethlen Gábor Alap 2017. évi költségvetésének „Nemzetpolitikai célú támogatások” előirányzatán rendelkezésre álló összeg.

IV. Igénylési feltételek:

Az I.1. pontban megjelölt támogatásra vonatkozó igénylési feltételek (az adatlapon és kitöltési útmutatón részletezve):

– megfelelően kitöltött **adatlap** (a dokumentum minden adatának kitöltése kötelező, a kitöltési útmutatónak megfelelően)

– **kötelezően** csatolandó **mellékletek:**

a) az igénylő szülő vagy nevelőszülő **érvényes személyazonossági igazolványának** fénymásolata;

Ha a kiskorú családneve nem egyezik meg az igénylő szülő/nevelőszülő családnevével, mellékelni kell a következő dokumentumok valamelyikének fénymásolatát: válásról szóló bírósági végzés, a nevelőszülő megbízásáról szóló hatósági döntés.

b) a gyermek(ek) születési **anyakönyvi kivonatának, és ha rendelkezik érvényes személyazonossági igazolvánnyal, akkor annak** fénymásolata is;

c) a gyermek(ek) **óvodai, iskolai előkészítő- vagy iskolalátogatási igazolásának** eredeti példánya, amely tartalmazza az adott osztály/tagozat/csoport tannyelvének megjelölését és a 2016/2017-es tanévben igazolatlanul mulasztott órák számát. Az egyéb magyar nyelvű oktatásban részesülő tanulók esetében az igazolásnak tartalmaznia kell a hivatalosan előírt, magyar nyelven tartott órák számát és a 2016/2017-es tanév első félévében felhalmozott igazolatlan órák számát. **Utólag módosított, törölt, javított, felülírt igazolásokat nem fogadunk el.**

A I.2. pontban megjelölt támogatásra vonatkozó igénylési feltételek (az adatlapon és kitöltési útmutatón részletezve):

– megfelelően kitöltött adatlap

– kötelezően csatolandó mellékletek:

a) az igénylő **érvényes személyazonossági igazolványának** fénymásolata

b) az igénylő **hallgató jogviszonyát igazoló okirat** eredeti példánya, amely igazolja, hogy tanulmányait teljes egészében vagy részben magyar nyelven folytatja.

Ha az igénylés vagy a kötelezően csatolandó bármelyik melléklet **hiánypótlásra szorul**, akkor az igénylő szülő/igénylő köteles az írásbeli értesítő kézhezvételétől számított **15 napon belül** a kért adatokat vagy mellékleteket pótolni, ellenkező esetben az igénylés érvénytelennek minősül.

Hiánypótlásra csak egyszer van lehetőség.

Az adatlapon kérjük a **lakhelyet** és a **levelezési címet** (ha más, mint a lakhely) pontosan feltüntet-

ni. Kérjük, tüntessék fel **e-mail-elérhetőségüket** és **telefonszámukat** az esetleges felmerülő problémák gyorsabb intézése érdekében.

V. A benyújtás módja:

1. Jelen felhívás alapján a **2016/2017-es tanévre** igényelhető támogatásokat a **2017. január 31. és 2017. március 17.** közötti időszakban lehet igényelni. Az igénylés utolsó postára adási dátuma: **2017. március 17.**

2. Az igénylést **be lehet nyújtani személyesen** a CMH (Concordia Minoritatis Hungaricae)-irodáknál vagy postai úton **ajánlott levél formájában**

VI. Az adatlap beszerezhető:

A kormányomtatványok az előző pontban feltüntetett irodák bármelyikében, illetve a **www.cmh.org.rs** honlapról tölthetők le.

VII. Az igénylések elbírálása, a támogatás folyósítása:

A beérkezett igénylésekről a CMH ellenőrzés és feldolgozás után javaslatot tesz a Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt.-nek, majd az a döntési javaslatát a Bethlen Gábor Alap Bizottsága elé terjeszti.

Az igénylő szülő/igénylő a bizottság döntéséről írásos tájékoztatást kap.

Az elnyert támogatás folyósítása banki átutalással történik, a bizottság által meghatározott összegben.

Azon igénylők, akik az előző igénylési időszakban nyitottak folyószámlát az OTP Banknál, pozitív elbírálás esetén a 2017. évi időszakban is erre a számlára kapják a támogatást.

A 2017. évben először igénylőknek a pozitív elbírálásról szóló értesítés kézhezvételét követően szükséges lesz folyószámla nyitása az OTP Banknál. Ennek menetéről a bizottság döntését tartalmazó értesítőben tájékoztatást kapnak.

További tájékoztatást kaphatnak a fentiekben feltüntetett CMH-irodáknál, valamint a Szerbiában megjelenő magyar nyelven írott és nyomtatott sajtóban és elektronikus médiában.

VIII. Az igénylési csomag elemei:

a) felhívás

b) adatlap

c) útmutató

Az igényléssel kapcsolatos kérdéseikkel az alábbi elérhetőségek kérhető tájékoztatás:

SZABADKAI INFORMÁCIÓS IRODA

08:00–16:00

24000 Szabadka, Ptujka 1. (Ptuji utca 1.)

Tel.: 024/552-976

ZOMBORI INFORMÁCIÓS IRODA

07:00–15:00

25000 Zombor, Petar Bojović körút (Venac Petra Bojovića) 13.

Tel.: 025/442-910

ZENTAI INFORMÁCIÓS IRODA

07:00–15:00

24400 Zenta, Boško Jugović 20/A

Tel.: 024/811-727

NAGYBECSKEREKI INFORMÁCIÓS IRODA

07:00–15:00

23000 Nagybecskerek, Petőfi 1.

Tel.: 023/510-251

ÚJVIDÉKI INFORMÁCIÓS IRODA

07:00–15:00

21000 Újvidék, Svetozar Miletić 4.

Tel.: 021/420-107

TEMERINI INFORMÁCIÓS IRODA

07:00–5:00

21235 Temerin, Újvidéki u. 344.

Tel.: 021/842-373

Energiatakarékosság az iskolában

Múlt heti számunkban az ökológiai lábnyomról ejtettünk szót. Most második otthonunkba, az iskolába tekintünk be. Milyen lehetőségeink vannak ott a környezetvédelmére és a takarékoságra?

Szerencsés esetben te is olyan iskolába jársz, ahol van hőszigetelés, jól záródnak az ajtók és ablakok, korszerű a fűtési rendszer, esetleg még napkollektort is használnak. Ezek mind olyan dolgok, amelyek az energiatakarékosságot szolgálják, viszont nem rajtad múlnak. Nézzük most azokat, amelyekért te is sokat tehetsz.

Az ökosuliban szelektíven gyűjtik a szemetet

Hideg időben érdemes a teremben rövid ideig, de intenzíven szellőztetni. Annak ugyanis nem sok értelme van, ha csak résnyire nyitod ki az ablakot. Úgy nem cserélődik ki a levegő, viszont garantáltan hideg lesz. Ha pedig télen a termekben a hőszigetelés miatt mégis túl meleg volna, nem árt a fűtésszabályozóval lejjebb állítani a hőmérsékletet. Ugyanis mindössze 2 °C hőmérséklet-csökkenéssel 10% energiát lehet megtakarítani!

Szünetben a termekben és a folyosókon le kell kapcsolni a világítást, hiszen ha nincs ott senki, feleslegesen fogy az energia. Ez a dolog is csak egy kis odafigyelést igényel. Minden iskolában egyre több a számítógép. Ezekről is jó tudni egy-két dolgot az energiatakarékosság ügyében. Ha több tanítási órán keresztül használjuk a gépeket, akkor a szünetek idejére nem (!) érdemes őket kikapcsolni. Ugyanis a ki-be kapcsolgatás sok energiát fogyaszt. Az órák végeztével viszont teljesen áramtalanítani kell őket.

Arra is érdemes odafigyelni, hogy a termekben és a mosdókban a csapok megfelelően el legyenek zárva, mert – ahogyan mondani szokták – „a víz minden cseppje kincs”. Ha pedig észreveszed, hogy valamelyik csap nem figyelmenlenség miatt maradt nyitva, hanem elromlott, szólj valamelyik tanárodnak vagy a karbantartónak, hogy tudjanak róla és megjavítsák.

Te is sokat tehetsz!

Nem sejtjed, milyen sokat tehetsz te is azért, hogy a hulladék ne mind a szeméttelenen kössön ki, hanem valamilyen hasznos és használható termék keletkezzen belőle újra.

Az első teendő: próbálj minél kevesebb hulladékot „vásárolni”!

- * Ne kérj a boltban szatyrot, hanem inkább vigyél magaddal otthonról!
- * Ha egy mód van rá, ne vásárolj előrecsomagolt élelmiszert! Ha mégis arra kényszerülsz, hogy ilyen vagy hasonló terméket vásárolj, a csomagolóanyagát rögtön gyűjtsd fajtánként külön, majd pedig vidd a meg-

A tisztaságra, rendre mindenkinek ügyelnie kell

Ellenőrizd, nincs-e iskolátok valamelyik helyiségében csöpögő csap! Ha van, próbáld felbecsülni, mennyi víz folyna el belőle óránként hiába, ha nem zárnád el!

Ha tehetitek, alaposan szellőztessétek ki a tantermeket!

felelő hulladékszigetre, ahonnan a hulladékfeldolgozóba szállítva ismét hasznos anyag keletkezhet belőle.

A leggyakoribb otthon keletkező újrahasznosítható hulladékok: papír, műanyag, üveg, fém.

Egyes számítások szerint jó, ha tíz emberből egy szelektíven gyűjti a hulladékot. Ez azt jelenti, hogy a hulladék nagy része kárba vész.

Éppen ezért lényeges, hogy egyre többen legyünk, akik úgy gondoljuk, környezetünk megóvása érdekében nagyon fontos, hogy a lehető legtöbb hulladék kerüljön újrafeldolgozásra és a lehető legkevesebb kerüljön a hulladéktemetőkre, a szeméttelpekre!

Iskolai dolgozatokból

- Arany János 1817-től 1822-ig született.
- A Hunyadi László olyan ballada, amelyben a főhőst feldolgozzák.
- Rákóczi Ferenc úgy halt meg, hogy belefutott a Rodostóba.
- Arany János velszi bárdokkal sújtott le a Habsburg-házra.
- Leonardo da Vinci két olasz földbirtokos volt a középkorban.
- Zrínyi Miklóst a bécsi kamara által feltüzelt vadkan ölte meg.
- Petőfi egy szegény cselédlány és a magyar nép fia.
- Petőfi mindent megtenne a nemzet érdekében, csak hogy ő is hősi halott legyen.
- Petőfi úgy rohant a csatába, hogy jobb kezében a vers, bal kezében pedig a kard volt.
- Kölcsey 1815 januárjától 1816 tavaszáig nem írt verset. Ebből az időszakból 3 verse maradt ránk.
- A vers első részében egy nagy lógó férfifejet látunk.
- Egy gyermek kihordása 9 hónapig tart függetlenül attól, hogy hány nőt alkalmazunk a feladat megoldásához.

Szülői Murphy-törvények

1. Minél később fekszel le, a gyerekek másnap annál korábban ébrednek fel.
2. Ahhoz, hogy egy gyerek tiszta legyen, valami másnak kell bekoszolódnia.
3. A játékok bármekkora teret képesek kitölteni.
4. Minél nehezebb egy ételt elkészíteni, a gyerekek annál kevésbé fog ízleni.
5. Egyedül a te gyereked nem tud viselkedni.
6. Ha egy cipő éppen megfelel, akkor ez a legdrágább darab az egész cipőboltban.
7. A legbiztosabb módja annak, hogy gyerek valamit megtegyen, ha megtiltod neki.
8. A legjobb falatok mindig a szőnyegen végzik.
9. Amint kiérsz az autópályára, a gyerekek egyből WC-re kell mennie.
10. Egy gyerek számára mindig az a legvonzóbb, amitől baja eshet.

Történelemórán a tanár megkérdezi a hetedikes Bélát:

- Na Bélus, szerinted miért hívták Mátyás seregét fekete sereggnek?
- Biztos csak négerek voltak a seregben.

***

Biológia órán kérdi a tanár a gyereket:

- Na, ki tudja nekem bemutatni, milyen hangot ad ki a tehén?

Jelentkezik egy gyerek, majd feláll és mondja:

- A tehén úgy csinál, hogy múú.
- Ügyes vagy. És ki tudja, hogy csinál a malac?

Feláll egy másik gyerek, és mondja:

- A malac úgy csinál, hogy rőf-rőf.

- Jól van. És az egér mit mond?

Feláll Pistike és mondja:

- Az egér úgy csinál, hogy klick.

***

Egy kubai iskolában történelem órán híres külföldi emberekről tanulnak a gyerekek.

- Miről volt híres Kolumbusz Kristóf?
- Kérdi a tanárnő.

- Vízum nélkül jutott el Amerikába...

***

A tanító néni kérdezi Pistikétől:

- Ha van 150 forintod és kérsz apukádtól még 200 forintot, akkor mennyi pénzed lesz?

- 150 forintom.

- Kisfiam, te nem ismered az összeadást.

- A tanító néni meg nem ismeri az apámat.

***

Az első osztályban rajzórán a gyerekek virágokat rajzolnak. Van, aki gyönyörű orgonákat, egy másik gyerek egy csokor tulipánt, egyedül Pistikének üres a rajzlapja. Kérdezi tőle a tanító néni:

- Te, kisfiam, nem rajzoltál semmit?

- Dehogynem, rózsákat!

- Hiszen semmi nincs a rajzlapodon.

- Igen, mert ezek futórózsák!

***

A tanítónéni kérdezi Józsikától:

- Na, tudod-e, hány nap van egy évben?

- Hét.

- Hét? Gondolkozz csak!

- Szerintem hét.

- Dehogyis!

- Én csak hetet ismerek: hétfő, kedd, szerda, csütörtök, péntek, szombat, vasárnap. Azt nem tetszett mondani, hogy ismétlem el ötvenkétszer!

TÖRÖM A KOBÁKOM

Melyik szó a kakukktojás?

Vízszintesen olvasd! Indokold a választásodat!

1. elefánt	dinoszaurusz	mamut
2. darázs	pók	méh
3. gyík	sikló	kígyó
4. panda	gorilla	csimpánz
5. oroszlán	tigris	kenguru
6. bagoly	sas	veréb
7. pulyka	gólya	házigalamb
8. zebra	párduc	zsiráf
9. teve	ló	csikóhal
10. szarvas	nyúl	őz
11. sertés	szitakötő	vaddisznó

(Megoldás: elefánt, pók, gyík, panda, kenguru, veréb, gólya, párduc, csikóhal, nyúl, szitakötő)

Keress meg a kakast a sok tyúk között!

(Megoldás: a kakas a bal oldalon a harmadik fej)

(Megoldás: a kakas a bal oldalon a harmadik fej)

Válaszd ki a helyesen leírt szóalakot!

tanítónéni	tanító néni
tanárnő	tanár nő
tanítóbácsi	tanító bácsi
tanárúr	tanár úr
iskolapad	iskola pad
kémia-terem	kémia terem
osztálynapló	osztály napló
osztálytárs	osztály társ

Helyesen: tanító néni, tanárnő, tanító bácsi, tanár úr, iskolapad, kémia-terem, osztálynapló, osztálytárs

TIPP: ha elbizonytalanodtál helyesírási kérdésekben, az interneten is kereshetsz segítséget: helyesiras.mta.hu

Kincsesládák rejtélye

Hetedhétország királya nagy gondban van: szépséges szép leánya kezéért királyfiak tucatja verseng. Hogyan döntse el, melyik közülük a legokosabb, ki méltó arra, hogy elnyerje egyetlen leánya kezét és a koronát? Szerencsére a királykisasszony nemcsak szép, hanem furfangos észjárású is. Hosszas töprengés után a következő feladványt fundálja ki kéréseinek:

– A három kincsesláda – egy arany, egy ezüst és egy bronzláda – egyikében kincset rejtettem el. A ládákon a következő feliratok vannak:

A ládákon lévő három állítás közül legfeljebb egy igaz.

(Megoldás: a kincs az ezüstládában van. Miert is? Ha a kincs az aranyládában volna, akkor két igaz állításunk lenne (az arany- és az ezüstládán lévő is), ez pedig ellentmond a feltevéseink legfeljebb egy igaz állítás van. Ha a kincs a bronzládában volna, akkor megint két igaz állításunk lenne (a bronz- és az ezüstládán lévő). Tehát a kincs az ezüstládában van. Egy másik magyarázat is van. Az arany- és a bronzládán lévő feliratok ellentmondanak egymásnak, tehát az egyik biztos igaz. Mivel a három állítás közül legfeljebb egy igaz, így az ezüstládán lévő állítás is hamis, tehát a kincs az ezüstládában van.)

Találd ki!

A talalós kérdések közlekedéssel kapcsolatosak.

Villog, vijjog szirénája,
ha bajba kerül embertársa,
odasiet hozzá menten,
meggyógyít és életet ment.

Erdőn terem, vízben jár.
embert hord a padlóján.

Ketten egyszerre indulnak,
egyik éppen úgy szalad, mint a másik,
mégse érik utol egymást soha.

Vasbika vasmezőn vasszekeret húz.

(Megoldás: elsősegélyautó, csónak, kerékpár, traktor)

A helyes válasszal könyvet nyerhetsz!

Idei 2. számunkban egy csodálatos fotót tettünk közzé, és arra voltunk kíváncsiak, tudjátok-e, mi látható a vízben. A felvétel a Tisza szegedi szakaszán készült, ahol nem is oly ritka, mint amennyire ismeretlen jelenséget örökítettek meg: metánbuborékokat. Nagyon érdekes jelenségnek lehetünk tanúi, a jég felszíne alatt látható „buborékok”, a gyönyörű, kékes-fehéres „foltok” metánból vannak, és az elhullott növényekből és állattetekemből keletkeznek. A sarkkörökhöz közelítve jóval gyakoribb ez a jelenség: Alaszkában, Skandináviában, Szibériában vagy éppen Kanadában több ezer olyan tó van, amely erről a látványról híres. Közéjük tartozik a kanadai Abraham Lake: erről elég egy Google-keresést lefuttatni, hogy egyből a metánbuborékok képe jelenjen meg. A jelenség gyönyörű, de veszélyes is, hiszen a metán üvegházhatású gáz, ami a légkörben visszaveri a Nap sugarait, így hozzájárulhat bolygónk felmelegedéséhez. A Jeges-tenger fenekén hatalmas mennyiségű metán rejlik.

A megfejtők közül a szerencse az **adai Csordás Zsuzsannára**, a **Cseh Károly iskola** hatodik osztályos tanulója mosolygott. Könyvjutalmát a jövő hónap elején postázzuk.

A játék folytatódik. E heti nyereménykérdésünk megfejtése bizonyára nem okoz nagy fejtörést. Egy csodálatos bolygó még csodálatosabb képét mutatjuk meg nektek. Csupán azt kell kiderítenetek, vajon hogy hívjuk a naprendszerünkben keringő bolygót. A választ mielőbb küldjétek el címünkre, legkésőbb azonban **2017. február 15-ig**. Levélcímünk: **Jó Pajtás, Vojvode Mišića 1., 21000 Novi Sad**, e-mail: jopajtas.szerk@magyarszo.rs A helyes választ beküldők között egy jutalomkönyvet sorsolunk ki, amit a jövő hónap elején postázunk.

Kérjük, a nevetek mellett tüntessétek fel iskolátok nevet, az osztályt és a lakcímet is. Köszönjük!

Az ősz színeivel arattak

A romániai Lipova városkában 13. alkalommal hirdettek nemzetközi rajzpályázatot, melynek Az ősz színei volt a témája. A szabadkai EmArt Műhely növendékei nagyon szép eredménnyel szerepeltek, hárman 2. díjban részesültek: Sipraga Lúna, Pesti Csenge és Sebők Csáki Tiána. 3. díjas lett Kiss Enikő. Szobonya Dávid, Patarcsity Edina és Milica Simić oklevelet kapott. A mellékelt kép Edina munkája.

GME

Than Károly kezdte, mi folytatjuk

Az óbecsei Than Fivérek Értelmiségi Kör és a zentai Pro Scientia Naturae Alapítvány közös szervezésében 2017. februárjától júniusáig az óbecsei Than Emlékházban több műhely- és alkotómunkát terveznek. A *Than Károly kezdte, mi folytatjuk* elnevezésű projektum, amely a Nemzeti Tehetség Programban valósul meg, február 4-én kezdődött.

Than Károly munkásságához kapcsolódóan olyan programot terveznek az általános iskolák felső osztályos tanulói részére, melyben a fiatalok a kémiai ismereteik bővítése mellett betekintést nyernek a gyógyszerészetbe és a gyógynövénytanba. A tervezett műhelyek egymást kiegészítve működnek, a projektum eredményeként pedig a műhelyekben a tanulók konkrét kozmetikai termékeket készítenek, melyeket később egy termékbemutató keretében a közönség is láthat. A műhelymunkákat üzemlátogatással egészítik ki, ahol az elméleti tudás gyakorlati és gazdasági hasznosulását is megtapasztalhatják a résztvevők – olvasható az Emlékház közleményében.

A program felöleli a középiskolásokat is. A közreműködő iskolák: Bolyai Tehetséggondozó Gimnázium és Kollégium, Zenta, Közgazdasági-Kereskedelmi Iskola, Óbecse, Műszaki Iskola, Óbecse és Óbecsei Gimnázium.

A program a magyarországi Emberi Erőforrások Minisztériuma és Emberi Erőforrás Támogatáskezelő segítségével valósul meg.

CIP – Katalogizacija u publikaciji
Biblioteka
Maticе srpske,
Novi Sad

82+79(02.053.2)
ISSN 0350-9141
COBIS.SR-ID
16225794

Vajdaság
Autonóm Tartomány

Magyar Nemzeti Tanács

BETHLEN GÁBOR
Alap

70 éves a Jó Pajtás
Vajdasági magyar gyermeklap

■ Megjelenik a tanévben minden csütörtökön ■ Első szám: 1947. január 1. ■ Alapító (laptulajdonos): Magyar Nemzeti Tanács ■ Kiadja a Magyar Szó Lapkiadó és Nyomdaipari Kft., 21000 Novi Sad, Vojvode Mišića 1., Szerbia ■ A Kft. igazgatója: **Ókrész Rozália** ■ A Magyar Szó napilap főszerkesztője: **Varjú Márta** ■ A Jó Pajtás hetilap és a Mézeskalács havilap felelős szerkesztője: **Nagy Magdolna** ■ Tördelés és grafikai szerkesztés: **Buzás Mihály** ■ Lektor: **Tóth Eszter** ■ Állandó munkatársak: **Bori Mária, Botza Gyarmati Krisztina, Farkas Ilona, Gyarmati Balázs, Koncz Erzsébet, Lukács Melinda** ■ Telefon: 021/457-100 ■ Kéziratokat és képeket nem őrünk meg és nem küldünk vissza ■ Terjeszti a Magyar Szó Lapkiadó Kft. terjesztőosztálya, telefon: 021/557-304, e-mail: (csak lapterjesztési ügyekben) plasan@magyarszo.com ■ Dinárfolyósámla: 160-920019-57 Banka Intesa Novi Sad (feltüntetni: Jó Pajtás előfizetésre!) ■ Előfizetés egy évre (kb. 38-42 szám) 2000 dinár (csak belföldi kézbesítéssel)

■ Előfizetés egy évre (külföldre): a postaköltség változásának függvényében (érdeklődni e-mailben) ■ Készül a Magyar Szó Kft. FORUM Nyomdájában, Újvidéken

■ Jó Pajtás az interneten: www.jopajtas.com ■ Szerkesztőségi e-mail: jopajtas.szerk@magyarszo.rs